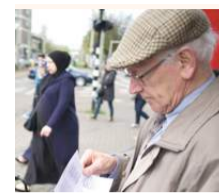

PAGINA 1, 2, 7, 8

**Bewaahnummâh.
Nie weggauie!**

PAGINA 2

**Elsje Klarenbeek: woorden
zijn niet het belangrijkste**

PAGINA 3

**Aart Fraanje staat
op de markt**

EN VERDER: Leeswijzer plat Haags ■ Levendig debat bij Protestantse gemeente ■ In-Druk: Te absurd voor woorden ■ Moderne Maria's in vele gedaanten

Pinksterfeest in plat Haags

Ze begonne allemaal plankgas te wâhwewe

Het bekende pinksterverhaal in de Bijbel komt in Haags dialect een stuk dichterbij.

Ut Pinkstâhfees was angebrauke. De suppoântâhs van Jeizus zate bè mekaah. 'Jéimag, wat krêge we nâh?!', dachte ze. Een soâht Zûidwestâh storrem brak los en auveral was vuâh. 'Ut lèk wel âhtjaahsnach opput Pâhl Krugâhplèn of in de lus van lèn elluf!', riep ze. En ze begonne allemaal plankgas te wâhwewe.

In de reigiau Haaglande waunde allâhlê nasjiaunalitète: Schollekoppe, Peinbûikâhs, Rêswèkâhs, Voâhburregâhs, Lèdsedammâhs, zellufs mense ûit lepeburrâg, Wateringseveld en Lèdsevein. Ze kwame bè de suppoântâhs en ze dachte: 'Heppikta?! Ze lulle gewaun in me ège spraakgebek! Ik ken ze zaumaah begrèpe!'

Hoe ken dat, zèje ze. Maah auk zèje d'r veil: 'Ze zèn gewaun heilemaal toetâh!'

Maah Peitrus zè: 'Nei, ze zèn nie kachel of blâh of bezaupe. God heb ze de Hèlige Gees gegeive.'

'De Hèlige Gees? Waah kenne we die van?' zèje d'r een paah. 'Auja, vannut Hèlige Geeshoffie! Ik komp daah trâhwes welles in de buâht!'

Peitrus zè: 'De Hèlige Gees is een soâht mauie toekompsdraum. Een draum waah bewaunâhs vannut Laakkwagtieâh en 't Statekwagtieâh same bieâh drinke op de Graute Marrek, of een draum waah heil De Haag darau veteidâhd samekomp bè 'n zeikâh standbeeld.'

De komst van de heilige Geest

Ter vergelijking: Het pinksterverhaal van Handelingen 2 in de Nieuwe Bijbelvertaling (2004).

Toen de dag van het Pinksterfeest aanbrak waren ze allen bij elkaar. 2 Plotseklonk er uit de hemel een geluid als van een hevige windvlaag, dat het huis waar ze zich bevonden geheel vulde. 3 Er verschenen aan hen een soort vlammen, die zich als vuurtongen verspreiden en zich op ieder van hen neerzetten, 4 en allen werden vervuld van de heilige Geest en begonnen op luide toon te spreken in vreemde talen, zoals hun door de Geest werd ingegeven.

potamië, Judea en Kappadocië, mensen uit Pontus en Asia, 10 Frygië en Pamfylië, Egypte en de omgeving van Cyrene in Libië, en ook Joden uit Rome die zich hier gevestigd hebben, 11 Joden en proselieten, mensen uit Kreta en Arabië – wij allen horen hen in onze eigen taal spreken over Gods grote daden.' 12 Verbijsterd en geheel van hun stuk gebracht vroegen ze aan elkaar: 'Wat heeft dit toch te betekenen?' 13 Maar sommigen zeiden spottend: 'Ze zullen wel dronken zijn.'

14 Daarop trad Petrus naar voren, samen met de elf andere apostelen, verhef zijn stem en sprak de menigte toe:

Toekomstdroom: samen bier drinken op de Grote Markt.

5 In Jeruzalem woonden destijds vrome Joden, die afkomstig waren uit ieder volk op aarde. 6 Toen het geluid weerklonk, dromden ze samen en ze raakten geheel in verwarring omdat ieder de apostelen en de andere leerlingen in zijn eigen taal hoorde spreken. 7 Ze waren buiten zichzelf van verbazing en zeiden: 'Het zijn toch allemaal Galileërs die daar spreken?' 8 Hoe kan het dan dat wij hen allemaal in onze eigen moedertaal horen? 9 Parten, Meden en Elamieten, inwoners van Meso-

'U, Joden en inwoners van Jeruzalem, luister naar mijn woorden en neem ze ter harte. 15 Deze mensen zijn niet dronken, zoals u denkt; het is immers pas het derde uur na zonsopgang. 16 Wat hier nu gebeurt, is aangekondigd door de profeet Joël: 17 'Aan het einde der tijden, zegt God, zal ik over alle mensen mijn geest uitgieten.

Dan zullen jullie zonen en dochters profeteren, jongeren zullen visioenen zien en oude mensen droomgezichten.

Beeld van Haagse Harry op de Grote Markt, vervaardigd door Rob Daenen.

Sjaak Bral over Haagse Bijbelvertaling

'Wie Haags spreekt, wordt vanzelf vrolijk'

INTERVIEW Schrijver en cabaretier Sjaak Bral is geboren Hagenees. Hij weet alles van de Haags taal. Hij wist niet wat hij zag toen hij de bijbelparafrazes van *Kerk in Den Haag* onder ogen kreeg. 'Fantastisch!'

Het is een levende taal. Latijn is een dode taal, het Haags is springlevend. Sterker, het is nooit niet levend geweest. Dat betekent dat het doorlopend verandert. De laatste jaren hebben we invloeden uit de straattaal van jongeren erbij gekregen. Helemaal niet erg. Robert-Jan

Rueb en ik zien ons dan wel als beschermers van het Haags cultuurgood, maar onze taal leeft. Dat is juist mooi.' Heeft Sjaak Bral iets met de Bijbel en het geloof? 'Ik ben zo min mogelijk katholiek', zegt hij. 'Mijn moeder zei: 'Geloven doe je niet in de kerk, maar daar buiten.' Mooi gezegd. De Bijbel staat vol gedenkwaardige uitspraken, waar iedereen wat aan heeft. Zoals: heb je naaste lief als je zelf. Daar heb ik niets aan toe te voegen.'

Rueb en ik zien ons dan wel als beschermers van het Haags cultuurgood, maar onze taal leeft. Dat is juist mooi.' Heeft Sjaak Bral iets met de Bijbel en het geloof? 'Ik ben zo min mogelijk katholiek', zegt hij. 'Mijn moeder zei: 'Geloven doe je niet in de kerk, maar daar buiten.' Mooi gezegd. De Bijbel staat vol gedenkwaardige uitspraken, waar iedereen wat aan heeft. Zoals: heb je naaste lief als je zelf. Daar heb ik niets aan toe te voegen.'

JAN GOOSSENSSEN

— advertenties —

Reinoud Schoemaker,
LETSELSCHADE ADVOCaat
Uw letsel mijn zorg
070 - 40 43 34 6
ADVOCaat@REINOUDESCHOEMAKER.NL
WWW.REINOUDESCHOEMAKER.NL

Thema: de Bijbel in het Haags

Pinksteren: wij houden van de stad

DIT PINKSTERNUMMER IS GEWIJD aan het Haags. Het pinksterverhaal in de Bijbel is immers een ode aan de veelkleurigheid van taal.

Kerk in Den Haag houdt van de stad. Van de hele stad en van al haar inwoners. Maar in de kerk wordt meestal alleen keurig Nederlands gesproken. De toch wat rauwe taal van de volkswijken hoor je er anno 2016 zelden. Dat is een gegeven. De vraag is: hoe erg is dat? In dit nummer komt de rol van 'gewone' taal in de kerk uitvoerig aan de orde. Is taal een sleutel tot de ziel?

Aanleiding voor dit nummer is de onthulling van het meer dan levensgrote beeld van Haagse Harry, dit voorjaar, op de Grote Markt. Hij is de bekende stripfiguur van wijlen Marnix Rueb die het Haags dialect vleugels heeft gegeven. Albums, woordenboeken, dictees – met een mengeling van harde humor, spot en wijsheid van de straat slaat Haagse Harry zich ongepolijst maar welgemoed door het leven.

De redactie heeft zich afgevraagd hoe enkele bijbelgedeelten zouden klinken, geparafraseerd in de taal van Haagse Harry. In dit nummer zes verhalen: het Hagenees naast de *Nieuwe Bijbelvertaling* uit 2004. Niet-geoefende sprekers opgelet: het Haags Harry-Haags moet hardop fonetisch worden uitgesproken, waarbij de onderkaak alle bewegingsvrijheid krijgt. De Haagse parafrazes heeft KDH-redacteur Margot Berends gemaakt. Sjaak Bral en Robert-Jan Rueb waren gewaardeerde meelezers.

Is de 'Bijbel volgens Haagse Harry' daarmee op één lijn te stellen met bijbelvertalingen in bijvoorbeeld het Twents en Fries? Nee, dat niet. In Oosten Noord-Nederland hebben geleerden alle Bijbelboeken nauwgezet vertaald. Deze 'Haagse Bijbel' kan daar als 'vrije weergave' niet aan tippen. Maar wat we hier presenteren, is meer dan een grap. Hertalingen voor één doelgroep zijn er meer; denk aan de *Bijbel in straattaal* uit 2012.

Haagse Harry blijkt met de bloemrijke en realistische taal van de bijbelverhalen uitstekend uit de voeten te kunnen. Voor Hagenaars én Hagenezen is het Pinksteren.

REDACTIE KERK IN DEN HAAG

Kerk in Den Haag bij u in de bus?

Wilt u dat KDH iedere maand bij u wordt thuisbezorgd?
Neem een postabonnement. 10 nummers voor € 19,50.
Opgave per e-mail:
info@kerkinderhaag.nl
Of bel: 06 30 164 820

De verloren zoon

Voâhùit, late we un feisie bâhwûh!

FOTO: MARGOT C. BERENIS

Snackcar de Vrijheid boven de Utrechtsebaan.

D'r was eins'n gauzâh met twei zaunûh. Hè trok ze poeplap en allebè kreige ze'n heile haup metein: 'Voâhùit, ik gaat moeve nah lùilekkâh-dehaag!' Daah gingtie lekkâh tekeâh: gokke in de Speiltûin aan de Groenmarrek, zûipe bè de Zwagte Rùitâh, op en neâh naah de Geleinstraat, skunk rauke bè Haagse Jantsje en blauwûh ondâh 't Sint

Begnagtviaduk. Maah voâhral: braudsjes tagtaah eite bè snekkâh de Vrèhèd en aagtbèje-ès kane bè Flerensia. Toen was ze pleuro-eitwie leig. Ut was krisis en De Haag zat vol werrekelaue. De zaun moch bè grasie Gos beginne as schaumakâh bè de Mek opput Bùitehof. Hè had me dâh ut schibus! Hè wâh de hallef afgeklaue hamburregâhs ùit de

asbak eite, maar dat mochnie van de bedrèfslèjah. Hè dach: 'Bè me ège thùis is vreite zat. Laat ik de plèterik make, kom op, opzâhte naah me vadâh. Ik hep spèt as blare op me hauff!' Ze vadâh was uitzinnag van blèdschap. De zaun moch 'n paah mauie tatau late zette en kreig 'n bek vol gâhwe bètspèkâhs. De vadâh pakte ze lulèzâh en koch ut heile magezèn vol Haagse Broedâh op van de Klaustâhbrâhwerè in de Âhwe Molstraat. Ut was feis! Maah de âhwere broeâh wegt me 'n pagtè link! 'Krèg de vinketering, pleureskop! Die hoerelaupâh hep al ze mollem legge vebrasse! En ik me ège maah de pestpokke werrekûh! Ut zal me amme reit roeste dattie thùis is!' De vadâh zè: 'Jè was hieâh de heile tèt. Maah bè die andere zaun van mèn ware ze vleisbatterèje leeg, en nâh zèn ze weâh opgelaie. Hè was kwèt, maar hè istâh weâh! Voâhùit, late we un feisie bâhwûh!'

Nieuwe Bijbelvertaling

Haal vlug het mooiste gewaad en trek hem dat aan

Lucas 15. Vervolgens zei hij: 'Iemand had twee zonen. 12 De jongste van hen zei tegen zijn vader: "Vader, geef mij het deel van uw bezit waarop ik recht heb." De vader verdeelde zijn vermogen onder hen. 13 Na enkele dagen verzilverde de jongste zoon zijn bezit en reisde af naar een ver land, waar hij een losbandig leven leidde en zijn vermogen verkwistte. 14 Toen hij alles had uitgegeven, werd dat land getroffen door een zware hongersnood, en begon hij gebrek te lijden. 15 Hij vroeg om werk bij een van de inwoners van dat land, die hem op het veld zijn varkens liet hoeden. 16 Hij had graag zijn maag willen vullen met de peulen die de varkens te eten kregen, maar niemand gaf ze hem. 17 Toen kwam hij tot zichzelf en dacht: De dagloners van mijn vader hebben eten en ik kom hier om van de honger. 18 Ik zal naar mijn vader gaan en tegen hem zeggen: "Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en tegen u, 19 ik ben het niet meer waard uw zoon genoemd te worden; behandel mij als een van uw dagloners." 20 Hij vertrok meteen en ging op weg naar zijn vader. Zijn vader zag hem in de verte al aankomen. Hij kreeg medelijden en rende op zijn zoon af, viel hem om de hals en kustte hem. 21 "Vader," zei zijn zoon tegen hem, "ik heb gezondigd tegen de hemel en tegen u, ik ben het niet meer waard uw zoon genoemd te worden." 22 Maar de vader zei tegen zijn knech-

ten: "Haal vlug het mooiste gewaad en trek het hem aan, doe hem een ring aan zijn vinger en geef hem sandalen. 23 Breng het gemeste kalf en slacht het. Laten we eten en feestvieren, 24 want deze zoon van mij was dood en is weer tot leven gekomen, hij was verloren en is teruggevonden." En ze begonnen feest te vieren. 25 De oudste zoon was op het veld. Toen hij naar huis ging en al dichtbij was, hoorde hij muziek en gedans. 26 Hij riep een van de knechten bij zich en vroeg wat dat te betekenen had. 27 De knecht zei tegen hem: "Uw broer is thuisgekomen, en uw vader heeft het gemeste kalf geslacht omdat hij hem gezond en wel heeft teruggekregen." 28 Hij werd woedend en wilde niet naar binnen gaan, maar zijn vader kwam naar buiten en trachtte hem te baden. 29 Hij zei tegen zijn vader: "Al jarenlang werk ik voor u en nooit ben ik u ongehoorzaam geweest als u mij iets opdroeg, en u hebt mij zelfs nooit een geitenbokje gegeven om met mijn vrienden feest te vieren. 30 Maar nu die zoon van u is thuisgekomen die uw vermogen heeft verkwanseld aan de hoeren, hebt u voor hem het gemeste kalf geslacht." 31 Zijn vader zei tegen hem: "Mijn jongen, jij bent altijd bij me, en alles wat van mij is, is van jou. 32 Maar we konden toch niet anders dan feestvieren en blij zijn, want je broer was dood en is weer tot leven gekomen. Hij was verloren en is teruggevonden."

Vier pastores over straattaal

'Taal is soms helemaal niet nodig'

INTERVIEW In het pinksterverhaal verstaat iedereen Jezus' boodschap. Het is alsof de apostelen in eens alle talen van de wereld spreken. *Kerk in Den Haag* sprak met vier pastores over de betekenis van dit verhaal. En over de manier waarop zij zich in de taal van anderen verplaatsen.

Plony de Jong, pastor in het Oecumenisch Aandachtscentrum

'Het kan zo maar voorkomen dat ik op een ochtend een heel gesprek voer over het strijken van theedoeken. En dat is oké. Hier bepalen bezoekers de agenda. Dit is een open huis waar iedereen die daar behoefte aan heeft langs kan komen. Er komen veel sociaal kwetsbare mensen. Psychiatrische patiënten, mensen met een verslaving. Het zijn mensen die niet gehoord worden, maar wel veel verhalen met zich meedragen. De apostelen in het pinksterverhaal stemden af op hun hoorders om de boodschap van Jezus te verkondigen.'

'Een kwartier in de week Drents praten was voor hem als een anker'

Dat doen wij ook. We zullen zelf niet zo snel beginnen over het geloof of over God. Maar toch komt het thema vaak ter sprake, omdat bezoekers er zelf over beginnen. Ze weten dat ze het daar bij ons over kunnen hebben.'

Christiaan Donner, gevangenispredikant en dominee in Oegstgeest

'Ik zie het pinksterverhaal als een aanmoediging om de taal van anderen te leren kennen en mensen in hun eigen taal aan te spreken. Ik vraag altijd waar iemand vandaan komt, wat zijn thuistaal is. Ik spreek zelf geen dialect maar ik ken wel de kracht ervan. Ik kende bijvoorbeeld een levenslang gestrafte die opleefde als hij een kwartiertje Drents kon praten met de organist van de kerkdienst in de gevangenis. Dat was voor hem de taal van thuis zijn, het was een anker in zijn week. De kerk hoort eigenlijk ook de taal van de mensen te spreken, maar dat blijkt lastig. Een gesloten taalcultuurtje is het. Ik probeer dat wel te doorbreken, ik wil niet de intelligentia aanspreken. Ik hoop vooral dat mensen geraakt worden. Ik had een tijdlang 's morgens een dienst in een gewone kerk en 's middags een in de gevangenis. In de kerk kon ik met taal en theologie alle kanten uit, maar ik vroeg me altijd af: wat doet dit nu met jou, deze boodschap? 's Middags was het andersom. Dan moest ik veel theologische begrippen uitleggen, maar ik keek die mannen aan en zag wat het met hen deed.'

Klaas Koffeman, straatpastor

'In gesprekken op straat gaat het meer om gevoel dan om taal. In je woordkeus probeer je aan te sluiten bij de leefwereld van de ander, maar dat gaat bij mij onbewust. Ik gebruik dan woorden en uitdrukkingen die niet tot mijn vaste spraakgebruik behoren. Je doet vanzelf aan spiegelen. Het belangrijkste

is dat de ander zich gehoord en begrepen voelt. Hoeveel taal je uitwisselt, hangt er ook van af of iemand ervoor openstaat wat langere gedachtenwisselingen te houden. Soms blijft het gewoon bij korte gedachtenloopjes. Korte momentjes van contact, die ook veel kunnen betekenen. Ik maak ook mee dat taal helemaal niet zo nodig is. Bijvoorbeeld tijdens de maaltijden van het straatpastoraat op vrijdag. Dan heb ik contact met mensen die geen taal spreken die ik ken. En toch kunnen we communiceren, en drukken ze bijvoorbeeld dankbaarheid uit in een handdruk, een blik of omhelzing.'

Majoor Elsje Klarenbeek, Leger des Heils

'Dat de apostelen in dit bijbelverhaal door iedereen verstaan worden, heeft voor mij een symbolische betekenis. Het pinksterverhaal gaat over communicatie, over elkaar verstaan in de geest. Het gaat erom dat je de brug van verbinding naar elkaar vindt, dat je probeert elkaar te begrijpen en je in de ander in te leven. Het woord is daarin niet het belangrijkste. We hadden afgelopen zondag mensen in de dienst die geen Nederlands spraken en toch waren ze er gevoelsmatig bij. Communiceren gaat meer om een houding van openheid, dat vind ik een christelijke houding. Pinksteren inspireert me ook om te communiceren zonder geldingsdrang of geweld. Ik probeer me daarin te bekwaamen. Daarnaast probeer ik in kerkdiensten altijd normale taal te gebruiken. Veel mensen die hier naar de kerk komen kennen de toch wat ingewikkelde bijbelse taal niet.'

ELLEKE BAL

Boris van der Ham over vrijheid

Staan vrijheid en verbondenheid op gespannen voet met elkaar, of kunnen autonomie en gemeenschapszin samengaan? Lezing door Boris van der Ham, voormalig remonstrant en Kamerlid, thans voorzitter van het Humanistisch Verbond.

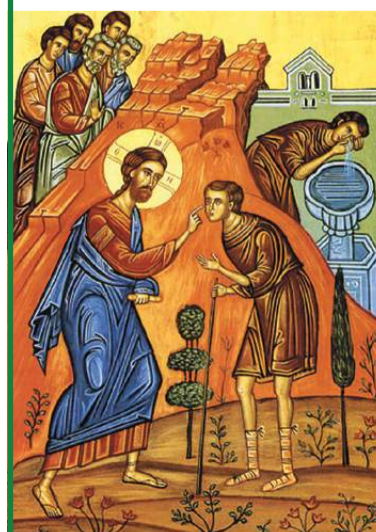
ZATERDAG 28 MEI, 16 UUR, € 5. REMONSTRANTSE KERK.

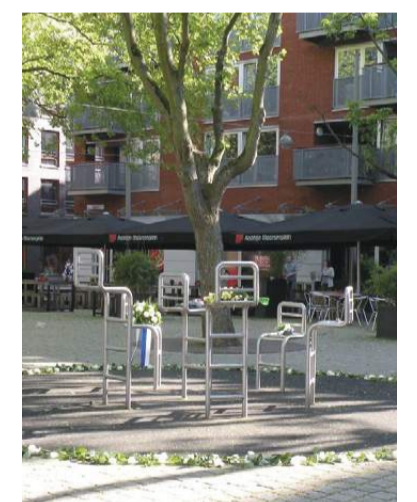
Conferentie Lucasorde

In 1953 werd de Nederlandse afdeling van de Lucasorde opgericht, een interkerkelijke gemeenschap die zich inzet de 'dienst van heling' in kerken en geloofsgemeenschappen te bevorderen. Pastorale werkers en werkers in de gezondheidszorg, die in de orde samenkomen, vinden dat geloof, gebed en ziekenzalving niet uitgespeeld mogen worden tegen medische zorg en medicijngebruik. Van 14 tot en met 17 juni houdt de Lucasorde een open, Engelstalige conferentie in Helvoirt. Thema: 'Sent to heal'. Tal van sprekers, waaronder ds. Rob van Essen en dr. Arjan Plaisier, verzorgen gevarieerde lezingen en workshops.

AANMELDEN VOOR ÉÉN OF MEER DAGEN: OSL2016.NL

Jom Hasjoa met muziek en bloemen

Vijfenzeventig jaar geleden begon in Den Haag de jodenvervolging. Ter nagedachtenis aan de overledenen houdt de Haagse Gemeenschap van Kerken een jaarlijkse bijeenkomst in de Kloosterkerk, Jom Hasjoa geheten. Mevrouw H. Dormits, overlevende van de Sjoa, houdt een toespraak. Professor Wim Willems (Sociale geschiedenis, Universiteit Leiden) leest de kroniek. De joodse voorzanger (chazan) Ken Gould en het Koor Beth Jehoda verzorgen de muziek. Ook leerlingen van het Christelijk Gymnasium Sorghvliet en de Prinses Marijkeschool leveren een bijdrage. Na afloop worden er bloemen gelegd bij het Joods Kindermonument op het Rabbijn Maarsenplein.

ZONDAG 8 MEI, 16 UUR. KLOOSTERKERK. INFO: JOMHASJOA.WEBLY.COM

Aart Fraanje geeft bijbels gratis weg op de Markt

'Als jij belooft dat je iedere dag een stukje leest'

REPORTAGE Soms kan hij er maar een paar kwijt, maar Aart Fraanje vindt het toch nuttig dat hij met bijbels op de Haagse Markt staat. 'Wat goed is voor mij, is ook goed voor een ander.'

Aart Fraanje (75) staat tussen de mensenmassa's die de Haagse Markt op- en aflopen. De tramlijnen 11 en 12 rijden rakelings langs hem en langs Bertus Span, beheerder van een kar met bijbels en andere christelijke lectuur, die strategisch is opgesteld. De verkondigers van het Woord verblijken of verblozen niet.

Koewersing Haryallsingh slentert met zijn Chinese vrouw langs. Wanneer hij een poster met 'God wil u vrede geven' ziet hangen, blijft hij stokstijf staan. 'Iedereen wil toch vrede?' zegt hij. 'Dat is het duurste ding dat we moeten betalen op deze aarde.' Fraanje drukt hem Psalm 119 in handen. Op het stenciltje wordt de oproep aan God om zijn volgelingen te onderwijzen in vele talen weergegeven. 'Ik pakte deze, omdat zijn vrouw Chinees kan lezen', verklaart Fraanje even later. 'Mensen uit vreemde landen zijn blij verrast als je ze iets in hun moedertaal geeft.' De ontmoeting staat model voor zijn werkwijze. 'Ik spreek mensen niet actief aan, alleen als ze belangstelling tonen. Ik beschouw me niet als zendeling. Die gaat eropuit. De mensen komen naar mij toe.'

Kringloopwinkel

Sinds een jaar of tien zakt Fraanje twee keer per maand met lijn 6 vanuit

Bezuidenhout af naar de markt. Vandaag neemt hij een Nigeriaanse bijbel mee, voor een euro op de kop getikt in een kringloopwinkel. 'Ja, die schuim ik altijd af', glundert de voormalige schoolmeester, die vijftigwintig jaar les gaf in de Schilderswijk. Betaald uit eigen zak. 'Ik ga uit van het bijbelse principe dat je tien procent van je inkomen aan goede doelen moet besteden.'

Voor Aart Fraanje is het klip en klaar dat de Bijbel een leven kan verrijken. 'Het woord van God kan de stem van God worden. Wat tweeduizend jaar geleden is opgeschreven, klinkt alsof het persoonlijk tegen mij wordt gezegd. Wat goed is voor mij, is ook goed voor een ander. Dat wil ik graag duidelijk maken.'

'Wat goed is voor mij, is ook goed voor een ander'

Fraanje komt uit Barneveld. 'Rond mijn achttiende heb ik bewust gekozen om God in mijn leven de eerste plaats te geven en me aan een kerk te binden.' Destijds was dat de Gereformeerde Gemeente ('een behoudende kerk'), tegenwoordig bezoekt Fraanje de evangelische Morgenstondgemeen-

Aart Fraanje: 'Mijn blik is verruimd'

te aan de Beresteinlaan ('mijn blik is verruimd'). Vijftig jaar geleden kwam hij naar Den Haag. 'Ik zou niet meer in een andere stad willen wonen, ik voel me hier thuis.'

Gevangenis

In de Exoduserk helpt hij eens per week bij de Voedselbank. In gevangenis in Zoetermeer, Hoogvliet en Middelburg houdt hij wekelijks pastorale gesprekken met gedetineerden en ook preekt hij af en toe. 'In begrijpelijk Nederlands, geen kanseltaal. Zodat mensen die geen kerktaal gewend zijn, begrijpen wat je wilt doorgeven.'

Op de markt doet Fraanje hetzelfde. 'Ik probeer met voorbeelden uit het dagelijkse leven dingen uit te leggen, in eenvoudig Nederlands.' De vergelij-

king met Johannes de Doper gaat hij liever uit de weg. 'Ik bekeer niemand. Johannes de Doper zei: 'bekeert u', maar ik zou het liefst willen dat mensen zelf het besluit nemen God te dienen. Ik weet uit ervaring dat je een heel ander leven leidt als God een plaats in je leven heeft. Dat gun ik anderen ook.'

De bijbels worden ter beschikking gesteld door de stichting van Bertus Span. Fraanje schenkt ze aan zijn gesprekspartners. Hij zegt er wel bij: 'Als jij belooft dat je er iedere dag een stukje uit leest.' Veel bijbels raakt hij niet kwijt, erkent hij. 'Soms maar drie op een dag.' Het deert hem niet. 'Al weet ik er maar één uit te reiken, dan vind ik het toch belangrijk.'

MATTHIJS TERMEER

Wandelen voor vluchtelingen

In de nacht van zaterdag 18 op zondag 19 juni lopen duizenden mensen 's nachts van Rotterdam naar Den Haag en van Nijmegen naar Arnhem, of een kortere route. Ze doen mee aan de 'Nacht van de Vluchteling', een jaarlijks terugkerende sponsorloop, dit jaar voor noodhulp. De Haagse Gemeenschap van Kerken doet mee en roept Hagenaars op zich bij hen aan te sluiten. Aanmelden, info: nachtvande vluchteling.nl

Wannsee, startpunt van de jodenmoord

De film 'Conspiracy' (2001) geeft een reconstructie van de beruchte Wannsee Conferentie uit 1942. Toen kwamen nazi- en SS-leiders bijeen in een voorstad van Berlijn om een 'definitieve oplossing te vinden voor het jodenvraagstuk'. De hoge heren kwamen in twee uur durende vergadering tot het besluit alle joden in Europa te vermoorden. Het was het startsein voor de Holocaust. Film met nagesprek.

MAANDAG 23 MEI, 19:30-22:15 UUR, € 6. DEUTSCHE EVANGELISCHE KIRCHE.

Hans Boutellier over land zonder God

Hoe functioneert een complexe samenleving die de godsdienst grotendeels overboord heeft gezet? Professor Hans Boutellier, hoogleraar 'veiligheid en burgerschap' (Vrije Universiteit), heeft daarover een prikkelend boek geschreven, *Het seculiere experiment*. Na zijn lezing een gesprek met het publiek.

WOENSDAG 25 MEI, 20 UUR, € 5. MARANATHAKERK.

FOTO: MAARTEN CORBLIN

Levendig debat bij Protestantse Gemeente

Denk ook aan de kikkers

Waar wil je samen voor staan, als kerk? Een gesprek.

REPORTAGE Moderne taal in plaats van oude begrippen als lankmoedigheid, een boegbeeld dat zich uitspreekt over actuele zaken en meer 'kruiemeldiensten'. Dat is een greep uit de suggesties die klonken op de visiedag over de toekomst van de Haagse Protestantse Gemeente, begin april.

Uitgerend op de sterfdag van de grote Duitse theoloog Dietrich Bonhoeffer (9 april 1945) houdt de Haagse protestantse gemeente een discussiedag. Bonhoeffer had een zeer uitgesproken mening over de rol van religie in de samenleving. Zijn klare taal blijkt een inspiratie te zijn voor de tachtig deelnemers. Ook zij spreken klare taal. Met hulp van 'procesbegeleider' Jodien van Ark mogen ze meedenken

over de koers van de kerk, die door haar wordt omschreven als een 'grote tanker'. 'We springen in rubberbootjes en kiezen eigen vaarroutes naar een punt in de horizon', zo vat ze het doel van de werkdag samen. In een stukje cabaret komt de straatpastor Klaas Koffeman met een ander beeld. De kerk is een kruiwagen met kikkers die er telkens in- en uitspringen. Zijn opdracht luidt dan ook: denk aan de kikkers! Die zouden behoefte hebben aan spannender kerkdiensten, met vrolijker muziek en pakkende verhalen. 'De Protestantse Gemeente wordt op 1 mei twaalf jaar, een puber met een leven voor zich!'

Open

Het is een jeugdig optimisme dat ook doorklinkt in een videopresentatie van projecten waar Haagse kerken trots op zijn. Er zijn beelden van bij-

voorbeeld pioniers in Laak, speciale vieringen in de Lukaskerk, de Tafel van Hoop van kerkenorganisatie Stek en Syrische vluchtelingen die koken voor buurtgenoten in de Christus Triumfatorkerk. De foto's worden ook getoond in de gangen en de zaal van de Maranathakerk.

Er gebeurt dus al van alles, maar wat inspireert het meeste? Welk beeld hebben de deelnemers van hun kerk van de toekomst? Waar moet die voor

Van grote tanker naar rubberbootjes

staan en wat is dat je waard? Het zijn allemaal vragen die op een speelse manier beantwoord worden. In kleine groepjes aan tafel gaan deelnemers met elkaar in gesprek. Op een groot vel kunnen ze kernbegrippen opschrijven en die later op kleurige sterren samenvatten.

Hoog scoren woorden als open (open staan voor iedereen en kerk hele week open), verbinding met de buurt, inspiratie, zichtbaarheid in de samenleving, zorg en hoop. Het zijn levendige gesprekken, waarbij sommigen breed gebarend hun argumenten verdedigen.

Beren

Aan een tafel gieren de deelnemers het lachen over de vraag welke beren ze op de weg zien. 'De beer ben jezelf', schrijft een van hen op. 'Ha, ha, hier is de beer echt los', zegt een ander. Stadstroubadour Martijn Breeman loopt rond en schrijft dingen op die hem opvallen. Hij moet er ter plekke een lied

over maken. 'Grappig, in die ene kamer hoorde ik veel over angst en hier is weer veel vertrouwen.' Aan een enkele tafel is wat stress om de opdracht op tijd af te krijgen. Het lijkt wel school. In zijn lied 'De kerk kan mij nog meer vertellen' weet Breeman de kern van een aantal debatten humorvol samen te vatten. 'Het moet afgelopen zijn met dat vergaderen. Hoe? Dat bespreken we in het volgende overleg. De kerk moet naar buiten? Dat wordt bij de NCRV de rijdende dominee.'

Na dit vrolijke intermezzo worden de deelnemers nog even behoorlijk onder druk gezet. Ze moeten in een half uurtje echte keuzes maken. Wat zal de kerk elimineren en wat juist vermeerderen? Weer gaan groepjes met elkaar in debat. Een man is boven alles duidelijk te horen: 'Onbegrijpelijke taal. Daar moeten we mee ophouden. Een woord als lankmoedigheid, daar moeten ze bij mij niet mee aankomen.' Ook anderen willen een einde maken aan jargon. De kerken moeten verder investeren in camera's, zodat beelden van diensten te volgen zijn op internet. Succesverhalen moeten meer te lezen zijn in de media, in bladen als *Happinez*. Stek moet boegbeeld worden van de kerk en misschien is er wel een bisschop nodig. Minder regels, minder bureaucratie, maar meer middelen voor het jeugdpastoraat en kruiemeldiensten (voor ouders met jonge kinderen).

Het is een lange wensenlijst die de algemene kerkeraad zal helpen bij het opstellen van een beleidsplan. Voorzitter Ijjo Akkerman kan ermee aan de slag. 'Ik vind deze dag hoopvol. Met zoveel betrokkenheid uit alle wijken.' Hij wijst op het slotlied dat klonk: 'Dat wij versteende zekerheden verlaten om op weg te gaan.'

HANS HEMMES

Moderne Maria's in vele gedaanten

Tientallen creatievelingen uit heel het land stellen hun Maria-kunstwerken tentoon in de Elandstraatkerk. De oproep van beide Haagse parochies om een zelfontworpen en eigentijds kunstwerk van Maria te exposeren werd met groot enthousiasme ontvangen.

De Elandstraatkerk is toegewijd aan Maria: architect Nicolaas Molenaar sr. heeft geen kans onbenut gelaten om het gebouw van haar te doen spreken. De tentoonstelling is geopend op dinsdag, donderdag en zondag, tussen 12-14, tot 23 mei. Bij de spectaculaire opening, op zondag 1 mei na de eucharistieviering (11 uur), zijn een echte Maria en een wethouder aanwezig.

Op deze pagina staan drie voorbeelden uit de gevarieerde verzameling.

'AV' van Janno Vleer (Rijswijk). Een eigentijds Mariabeeld met symbolen die geloofsuiting uitdrukken.

'Maria' van Janny Smit (Dwingeloo). Een vrouw van twee delen, geven en nemen. De schaal verwijst naar compassie, zorgen en vragen van de mens.

'Maria met vlees' van Jan Wisse (Den Haag). Een aardse vrouw ontdaan van het mierzoete en hemelse. Accenten verwijzen naar het traditionele beeld.

Firma A. H. Kerkhof & Zn
Uitvaartzorg sinds 1892

Dienstverlening op maat door uitvoering van:
• levensbeschouwings- en geloofsgebruiken en individuele wensen

Uitvaartcentra
• Sorghvliet Groot Hertoginnelaan 1
• Waldeck Oude Haagweg 28
• Nootdorp Veenweg 14 of uitvaartcentrum naar uw keuze

Thuisopbaring volgens uw wensen met de juiste zorg en middelen

Groot Hertoginnelaan 227
2517 ET 's-Gravenhage
firma@kerkhof-uitvaartzorg.nl

070 345 16 76
www.kerkhof-uitvaartzorg.nl

Zorgvuldige aandacht en professionaliteit, al vier generaties een familietraditie

Gespreksgroep over rouwverwerking

Wie een dierbare verliest, ontvangt de eerste tijd vaak medeleven. Regelwerk geeft wat afleiding. Een half jaar later wordt eenzaamheid pas echt voelbaar. Er komt minder bezoek en bekenden vinden dat je verder moet. Het kan je lusteloos maken. Een gespreksgroep over rouwverwerking kan steun geven. Je praat met lotgenoten over verlies en wat daarmee samenhangt. Buurt-en-kerkhuis De Paardenberg houdt acht bijeenkomsten, met thema's als 'toekomst' en het 'sociale netwerk'. Begeleiding: Stek en Plicare. Na aanmelding volgt eerst een telefonische kennismaking. Opgave: Arda Dekker, 070 380 1667 of adekker@stekdenhaag.nl

VANAF DONDERDAG 12 MEI, 13:30 UUR. PAARDENBERGSTRAT 1.

Tien jaar stilte tegen armoede

Iedere derde dinsdag van de maand verzamelt een groep zich op het Plein voor stil protest tegen armoede. De 'Stilteactie Tegen Armoede' bestaat tien jaar. Gezien het jubileum in juni wordt de stilte dan 'uitzonderlijk verbroken'. Ook wordt de broodpenning uitgereikt.

DINSDAG 21 JUNI, 3 UUR. PLEIN, STANDBEELD VAN WILLEM DE ZWIJGER.

Nacht van de Bevrijding

DONDERDAG 5 MEI, 5-6 UUR.

In de nacht van 4 op 5 mei wordt in de Nieuwe Badkapel de bevrijding van de Tweede Wereldoorlog gevierd. Vorig jaar waren de bezoekers zo onder de indruk, dat de bijeenkomst 'met een bijzondere combinatie van beeld, woord en geluid' herhaald wordt. Thema: vanuit het donker naar het licht.

Troubadour

TROUBADOUR MARTIJN BREEMAN ZINGT MAANDELIJKS EEN LIED, TE BELUISTEREN OP KERKINDENHAAG.NL.

De kerk kan mij nog meer vertellen

De kerk kan mij nog meer vertellen, maar de vertaling, die ontbreekt. Al wil ik heus geen oordeel vellen, maar soms is het of zij in tongen spreekt.

De kerk kan mij nog meer vertellen, maar mij zegt zij niet meer zoveel. Dat moet dus anders. Ik heb wel een ideeje dat ik gaarne met u deel.

Heel die vervelende vergadercultuur moet uit de kerken weg. En hoe we dat doen gaan we nader bespreken in het volgend overleg.

De kerk die moet op alle plekken weer zichtbaar wezen in de wijk. Dus panden, die het zicht onttrekken, die maken wij straks met de grond gelijk

De kerk moet alle dagen open, dan kun altijd daar terecht. En als we vaak naar binnen lopen, dan worden drempels als vanzelf geslecht

De kerk moet naar buiten toe treden. Da's iets voor de NCRV. Kijk, wie komt er daar aangereden? De Rijdende Dominee!

Het lijkt me al met al zo'n werk niet, wanneer de kerk hier eens naar keek. (En nu maar hopen dat de kerk niet in slaap gevallen is bij deze preek.)

Engelen & Spoor
UITVAARTVERZORGING

Gericht naar uw persoonlijke wensen

Verzorgen en hulp bij verzekeringen en deposito's

Diverse uitvaartcentra beschikbaar, o.a. 'Sorghvliet', Groot Hertoginnelaan, 's-Gravenhage

Kantoor
Jan van Nassastraat 110, 's-Gravenhage

Tel. (070) 350 7000
(dag en nacht)

info@engelenenspoor.nl www.engelenenspoor.nl

Van Der Helm
uitvaartzorg

persoonlijke begeleiding bij uitvaarten... van mens tot mens...

070 - 335 03 97 - www.vdhuz.nl

IN - DRUK

IK GELOOF HET, OMDAT HET ABSURD IS', ZEI Tertullianus (2e eeuw n.C.). Munitie voor principiële en modieuze atheïsten die poveren dat geloof door de wetenschap achterhaald is. Maar het aardige is dat Tertullianus dit inzicht eeuwen geleden verwoordde. Ver voordat Darwins ontdekkingen, of het 'wij zijn ons brein'-materialisme geloof en wetenschap tot concurrenten maakte.

De 'absurditeit' van het geloof bestond voor de kerkvader niet in het krampachtig vasthouden aan een achterhaald wereldbeeld. Zeker, de wereld waarin hij leefde was een pakhuis van religieuze overtuigingen en beelden, die wij tegenwoordig voor absurd houden. Zeus zendt geen bliksemschichten meer van de Olympus. Wierook branden voor een vergoddelijke keizer, wat verbeeldt zo'n man zich! Maar sindsdien heeft het, met en zonder wierook en tempels, niet ontbroken aan lieden met absolute machts-

aanspraken. Godsdienstfanaten, generaals, Hitler, Pol Pot, Kim Jong Il, om maar een greep te doen. Bezielt met het absurde idee dat mensen slachtoffer mogen worden van hun waarheidsclaim.

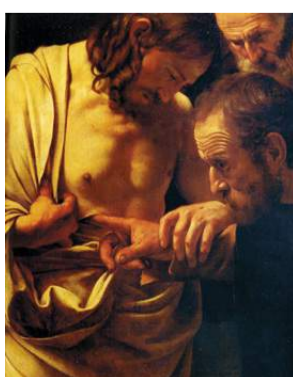
'Ik geloof het, omdat het absurd is', betekent niet dat christenen kritiekloos maar alles aannemen wat religieuze leiders en traditie aanreiken. Ook een beroep op de Bijbel maakt een bepaald inzicht niet waar. Je kunt de doodstraf met bijbelteksten verdedigen, maar wie heel de Schrift serieus neemt zal dat wel uit het hoofd laten.

Er is absurde en eerbiedige omgang met de Bijbel. Enkele jaren geleden verdronk iemand in de Theems, omdat hij meende

in navolging van Jezus over het water te kunnen lopen. De uitstorting van de Geest, wat we met Pinksteren vieren, wordt nogal eens uitgelegd als het begin van een 'bovennatuurlijk' christendom. Wonderen op ons pad en een dagelijkse 'hotline' met de Eeuwige. Ik begrijp

dat verlangen en heb ook wel om een wonder gebeden. Maar het probleem zit hem in het 'bovennatuurlijke' dat aan het geloof toegedicht wordt. Wij zijn geen engelen en het geloof geneest ons ook niet in één klap van tekort en twijfel.

Pinksteren, zo heeft iemand eens gezegd, is voortzetting van de menswording. Het absurde van het geloof is dat de Eeuwige zich menselijk openbaart. Hij is

TE ABSURD VOOR WOORDEN

geen Macht boven macht of Wijsheid voor bevoorrechte religieuze zielen. Het Pinksterwonder bij Lucas is dat de mensen de discipelen van Gods grote daden horen spreken in hun eigen taal! In preken wordt er nog wel eens op gewezen hoe aanstekelijk het pinkstergebeuren is. De leerlingen staan in vuur en vlam en velen komen tot geloof. Tegelijk is wat daar gebeurt zo 'aards', dat er gespot wordt dat de leerlingen een slok teveel op hebben.

Het christelijk geloof is niet 'bovennatuurlijk', maar belijdt met de heilige boeken van Israël (Tenach) dat de Geest van God heel de werkelijkheid draagt en vervult. Dat lijkt een absurd geloof, oog in oog met niet te bevatten leed. En toch, gelovig of ongelovig, is er soms de ervaring van ongezoekt geluk. Te absurd voor woorden, zodat je wel van geluk moet spreken. Zo wordt geloof geboren en is Pinksteren dichterbij dan je denkt.

ROB VAN ESSEN

AGENDA: APRIL

Meer op kerkinderhaag.nl

Voor adressen van kerken zie pagina 6. Tips/aankondigingen voor juli en augustus s.v.p. opgeven tot 13 juni via: redactie@kerkinderhaag.nl

Mei

Gratis concert

Martin Grudaj (cello) en Elena Malinova (piano).
Woe 4, 12.45-13.15 u ■ Kloosterkerk

Meditatie

Eerst een lied of overweging, dan een bijbeltekst, en een stille overdenking. Leiding: Alice Withaar.
Woe 4, 19.45-20.45 u ■ Elandstraatkerk

Dodenerdenking

Korte bijeenkomst met muziek. Alle bezoekers krijgen een bloem en een kaartje voor persoonlijke gedachten. Vervolgens wandeling naar het Haags herdenkingsmonument voor het Vredespaleis, waar om 20 uur een korte plechtigheid is met twee minuten stilte. Aansluitend kunnen de bloemen worden neergelegd.

Vervolgens klassiek concert (20.30 uur) in de Anglicaanse kerk.
Woe 4, 19 u ■ Maranathakerk

Taizé

Korte viering in de geest van Taizé.
Za 7 mei (ledere eerste za v.d. maand), 19.30 u ■ Elandstraatkerk

Bach met toelichting

Bach-cantatedienst met barokensemble Musica Poëtica, waarbij dirigent Jörn Boysen vooraf een toelichting geeft op de muziek. 'Lobet Gott in seinen Reichen' (Hemelvaartsoratorium), BWV 11. Voorganger: ds. Erika van Gernerden.
Zo 8, 10.30 u (toelichting om 10 u) ■ Maranathakerk

Internationale Roze Kerk

Speciaal maar niet alleen voor niet-hetero's. Met traditionele en moderne liederen en muziek, video's, live-optredens in het Engels en Nederlands, kaarslicht en persoonlijke gebeden. Voor kinderen een

crèche. Na afloop koffie en thee.
Zo 8 (elke tweede zo van de maand), 15 u ■ Buurt-en-kerkhuis Bethel

M25 by night

Verdieping en ontspanning voor tieners die nieuwsgierig zijn naar vrijwilligersgroep M25. Opgave: m25denhaag.nl
Vr 13, 18-20.30 u ■ Paschaliskerk (pastorie)

'Into the wild'

Eerst een film, daarna een borrel met gesprek. Ditmaal: 'Into the wild' (2007). De rijke en jonge McCandless doneert al zijn geld en maakt een uitdagende zwerftocht.
Vr 13, 20 u ■ Buurt-en-kerkhuis Bethel

Zweeds Kamerkoor

Uitvoering van de vespers van Rachmaninoff door het Hedvig Elonora kerkkamerkoor uit Zweden. Dirigent: Pär Fridberg.
Za 14, 17-18 u, € 7,50 ■ Kloosterkerk

Kunst bron van geloof

Alles over de Beeldenstorm (1566) en wat er daarna met de kunst in de kerk gebeurde. Waarom horen beelden toch in de kerk thuis? Voordracht met beelden

door ds. Axel Wicke.
Woe 18, 14.30-16.30 u ■ Maranathakerk

Filmcafé: 'Agora'

Een maaltijd, film en nagesprek: 'Agora', over de Griekse wiskundige, filosoof en astronoom Hypatia. Over het conflict tussen Grieks-Romeinse polytheïsten en christenen in de vierde eeuw.
Zaterdag 21 mei, 16 uur, € 15. Opgave tot 14 mei: remondenhaag@hetnet.nl

'The Buddha'

Film kijken en lunchen. Ditmaal: docu 'The Buddha' (2010). Representanten van het boeddhisme zijn aanwezig.
Vr 22, 12.30-15 uur, € 8 ■ Houtrustkerk

Nacht van gebed

Bidden voor gevangenen christenen wereldwijd. Voorafgaand een video over christenvervolgingen. Org.: Open Doors.
Vr 27, 22 u ■ za 28, 6 u ■ Bethlehemkerk

Zin.com

Christen-zijn met twijfels, irritaties en vragen. Niet bij fanatiekelingen of zwerwers willen horen. De Zinnen houdt een avond over Zin.com, een gemeenschaps-

vorm vanuit De Zinnen. Met bezinning, een hapje, gesprekken, informatie. Opgave: Dezinnen.nl.

Ma 29, 19.30-21 u ■ Christus Triumfatorkerk

Juni

Zinnige kost

Existentieel gesprek bij een maaltijd, afgewisseld met beeldfragmenten. Opgave: Kloosterkerk.nl
Di 7, 18.30 u, € 15 ■ Kloosterkerk

Haags Kleinkoor

Muziek uit de zestiende t/m zeventiende eeuw, o.l.v. Hans Jansen. Programma: abdijkerk.info.
Iedere zondag, 15.30-16.15 u ■ Abdijkerk

Open galerie

Expositie in Galerie 44. Op zaterdagen, 14.30 u, gratis rondleiding in de aangrenzende oudkatholieke schuilkerk.
Woe en za, 13.30-17 u ■ Molenstraat 44

Tegen eenzaamheid

Tee-café, gespreksgroep voor en over mensen die zich eenzaam voelen.
Do 26, 14-16 u ■ Kerk-en-buurthuis Bethel

INGEZONDEN

Katholieken uit KDH (13)

Ik schaam me voor de manier waarop de katholieke parochies in Den Haag bezig zijn. Afhaken bij een van de weinige, fijn leesbare en goed informatieve 'kerkbladen' in deze stad. Als we het toch over referenda hebben, dan zou ik weleens willen zien hoeveel parochianen het niet eens zijn met dit besluit. Ik ken er zelf velen, die het schandelijk en onbegrijpelijk vinden.

Tekenend voor de hokjesgeest die steeds meer het beleid van de clerici bepaalt in plaats van de Heilige Geest. En inderdaad, doe maar wat gebouwen dicht, hak knopen door. We hebben genoeg gelovigen, maar veel te veel grote gebouwen en 'robot-priesters' met nauwelijks contact met de mensen. En een interne glossy die heel duur is en door weinigen wordt gewaardeerd. Ik neem uiteraard een postabonnement op uw blad en zal dat anderen ook aanraden. Met deze rooms-katholieke kerk heb ik het bijna gehad.

JOKE KIEVIT

Bedevaart op Hemelvaart

In 1247 liet graaf Willem II van Holland op de huidige begraafplaats Oud Eik en Duinen een kapel bouwen, gewijd aan Maria van Zeven Smarten. De ruïne is een bedevaartsoord geworden. Wie wil, kan zich op de vroege ochtend van Hemelvaartsdag bij de ingang melden. Er is een korte processie en daarna een eucharistieviering. Bisschop Johannes van den Hende van Rotterdam is waarschijnlijk ook aanwezig. Vanuit alle katholieke kerken vertrekken groepen.
Info: rkdenhaag.nl

LAAN VAN EIK EN DUINEN 40, 7 UUR.

Timothy Racliffe over christendom

Timothy Racliffe was tussen 1992 en 2001 internationaal overste van de Dominicaner orde. De gezaghebbende theoloog komt naar Den Haag om te vertellen over de betekenis van christen-zijn in een steeds veranderende cultuur, in het Westen en daarbuiten. Hij geeft een oecumenisch antwoord op de verdeeldheid tussen kerken. Organisatie: De Zinnen.

DINSDAG 17 MEI, 19.30-21 UUR.
CHRISTUS TRIUMFATORKERK.

Nieuwe Badkapel kijkt honderd jaar verder

De Nieuwe Badkapel viert haar honderdjarige bestaan met een symposium op zaterdag 25 juni.

Van 14.30-17.15 uur: symposium 'Nieuwe Badkapel over 100 jaar'. Elk van de sprekers werpt een ander licht over de toekomst: Prof. dr. James Kennedy, 'protestantisme'; dr. Arjan Plaisier (scriba van de Protestantse Kerk) 'geloven'. Kerkmusicus Christiaan Winter, 'vieren'. Architect Narda Beunders, 'Geloofsgebouwen'. Na afloop een discussie met publiek onder leiding van Jan Schinkelshoek. Dagvoorzitter is ds. Charlotte van der Leest. Opgave: nieuwwebadkapel.nl/symposium.

Gert-Jan Segers over politiek

De Maranathakerk besluit het seizoen meestal met een thema-avond over actuele politiek. Reden: Den Haag is dé politieke stad van Nederland en de kerk wil ook bijdragen aan het publieke debat over gevarieerde onderwerpen. Ditmaal is Gert-Jan Segers te gast, lid van de Tweede Kamer en sinds dit voorjaar politiek leider van de ChristenUnie. Hij was directeur van het wetenschappelijk bureau van de partij en werkte enige jaren bij een christelijk instituut in Egypte. Hij heeft zich in korte tijd ontpopt als een gezaghebbend Kamerlid.

WOENSDAG 15 JUNI, 20 UUR, € 5. MARANATHAKERK.

advertentie

PERSONALIUM

Marina Slootmans

Na ruim zes jaar verlaat ds. Marina Slootmans de Remonstrantse gemeente in Den Haag. Zij vertrekt naar een trappistinnenklooster in België. De afscheidsdienst is zondag 1 mei, 14.30 uur. Daarna is er een high tea.

BIJBELS QRS BEDDING VAN GEBAREN

Gebaren en zang zijn voor de geest wat een bedding is voor een rivier: er ontstaat een krachtige stroom. Taal, muziek, gebaren: in die bedding wordt de menselijke geest vaardig en volgen dappere daden. Heilige geest: zingende mensen kunnen er vol van zijn of raken. Maria met Elizabeth, Zacharias en Simeon. Zij hunkeren naar de menselijke mens, de menselijke mensheid, de Messias. Die kan elke dag in ons geboren worden en ter wereld komen.

Gebaren kunnen dat hunkeren versterken en daadkracht wekken. In de Bergrede, bij Lucas de Veldrede, verkondigt Jezus een door en door bijbelse gezindheid:

'Tot jullie die naar mij luisteren zeg ik: heb je vijanden lief, wees goed voor wie jullie haten, zegen wie jullie vervloeken, bid voor wie jullie slecht behandelen.'

Zulke daden vragen om geestkracht. Hoe wek je die kracht, hoe ontvang je die kracht? Welke ge-

baren passen daarbij? De oude joodse Pinkstergbaren bijvoorbeeld: het eerste en beste van je oogst weggeven met Sjavoet – door Lucas het aanbreken van de Vijftigste dag na Pasen, oftewel 'Pinksteren', genoemd.

In de tijd van Jezus was dit aanbieden van de eerstelingen op Sjavoet een vanzelfsprekende opdracht voor ieder huishouden. Alle twaalfplusers gingen daartoe op pelgrimstocht naar Jeruzalem. De mooiste eerste vruchten van de oogst werden door de pelgrims en inwoners van de stad, aan de priesters van de tempel aangeboden. Stel je voor: Petrus met een mand vijgen uit zijn tuin oog in oog met Kajafas die Petrus' mand onder voorgeschreven gebaren in ontvangst neemt.

Petrus en de andere leerlingen van Jezus vormden na de dood van Jezus geen gewelddadige guerrillagroep. Had ook gekund en kwam in die tijd veel voor in Jeruzalem en omgeving. Jezus' leerlingen vierten de Pinkstergedag, de Vijftigste, en weten zich verplicht om de eerstelingen aan

te bieden. Petrus oog in oog met Kajafas of een andere priester of overpriester. Niet met een vrachtwagen explosieven maar met het goede van de aarde.

We kunnen het voor ons zien: Jezus' leerlingen blijven zich voegen in de feestgebaren van zijn volk en hun volk, als vrije keuze en zeer doordrongen van de gezindheid van Jezus hun meester. Jezus gaf vanuit de bedding van die Pinkstergbaren het eerste en beste van wat hij zelf bezat: zijn leven. Hij gaf zich voor zijn vrienden, voor de mensheid, voor vrede en vrijheid, voor levensruimte en ruimte voor verschillen, ruimte voor

FOTO: JAN KOOISTRA

Vlam van de geest ontbrandend aan de aarde, Capelle aan den IJssel, kerkgebouw De Hoeksteen op de achtergrond. Pinksterschilderij: Jan Kooistra.

veelkleurigheid in deze wereld. Vrijheid en verschil: woorden die horen bij Heilige Geest.

De Bijbel begint met een prachtige woordcombinatie bestaande uit zes letters. In het Nederlands kun je dat vertalen met: 'In het begin'. Je kunt het ook anders vertalen: 'Met een eersteling'. Dat vind ik zo'n pakkende Pinkstervertaling: Met een eersteling schept God de hemel en de aarde. Oftewel: met het weggeven van de eerstelingen ontbrandt een vlam van Heilige Geest, geest van vrijheid, van verschil, van verbondenheid, van leven en laten leven.

MARTIN KOSTER

Martin Koster, predikant in de Bosbeskapel, en John Batist, emeritus pastoraal werker bij de Antonius Abt, schrijven om beurten een aflevering van deze theologische rubriek. De titel is een knipoog naar het befaamde boek Bijbels ABC van K.H. Miskotte.

Protestantse Kerk, kerken per stadswijk

Stads wijken	Kerkgebouwen	Tijd	zondag 1 mei	5 mei Hemelvrtsd	zondag 8 mei	15 mei Pinksteren	zondag 22 mei	zondag 29 mei	zondag 5 juni	zondag 12 juni	zondag 19 juni	zondag 26 juni
Centrum Schilderswijk	Lukaskerk Om en Bij 2	10.15	ds Trinette Verhoeven	ds Trinette Verhoeven	ds Iet Buijsse	naar de Lutherse Kerk	ds Arie de Boer Utr	ds Trinette Verhoeven afscheid Hilly Merx	ds Trinette Verhoeven	ds Heleen Joziase	ds Trinette Verhoeven kringviering	ds Nienke van Dijk
Benoordenhout Archipel	Duinzichtkerk van Hogenhoucklaan 89	10.00	ds Joline van Poppel	ds Ruud Stiemer gez.m. CTK & Noorder	ds Nel van Dorp	ds Herbert Wevers	ds Chris Schreuder, Bev Ambtsdragers	ds IJjo Akkerman HA	ds Jan Kraaijeveld Zwijndrecht	ds Ineke Zuurmond HD	oud Rued Ruben en ds Ineke Bakker	ds Frans Bouwen Vbg
Bezuidenhout	Christus Triumfatorkerk Juliana v Stolberglaan 154	10.00	Robin de Jong * >STEK	naar de Duinzichtkerk	ds Hans Buurmeester Vlaarding	ds Ruud Stiemer HA	ds Henk van Laren	mr Henk Steenvoort ☞	ds Jan Rinzeema	ds Ruud Stiemer	ds Berit Bootsma	ds Ruud Stiemer HA
Mariahoeve	Pax Christikerk Vlamburg 2	10.30	ds Peter Bakker	10u ds Maarten Groen Gez dnt 5 GKkerken	ds Wout van Herwijnen Zwijndrecht	ds Peter Bakker	Robin ten Hoopen ⚡	Nico van Splunter Rt π	ds Peter Bakker	ds Peter Bakker	Petra de Nooij π	Herman Meijer stagi-air Elspeet
Stadsdeel Laak Spoorwijk	de Oase van Meursstraat 1	10.00	ds Dennis Verboom	naar de Marcuskerk	kringviering	ds René de Reuver HA	ds Everdien Hagen Avezaath	Petra de Nooij π	ds Durkje Sikkema Zoetermeer	kringviering	ds Renske Oldenboom, Delft HA	ds Aad Dronkert Gv
Moerwijk / Morgenstond / Zuiderpark	Marcuskerk Jan Luijkenlaan 90	10.00	ds René de Reuver HA	ds René de Reuver	Petra de Nooij π Gemeentezondag	Bettelies Westerbeek π	ds René de Reuver	Robin ten Hoopen ⚡	ds Robert Stijger Delfgauw	ds Bas Plaisier gemeentezondag	ds Nicolle Pronk	ds René de Reuver HA
Vogelwijk Bloemenbuurt	Bergkerk Daal en Bergselaan 50	10.00	Sity Smedinga * gez dienst ⚡	X	ds Paul Sanders	ds Martine Nijveld	drs Jan Greven Blaricum	ds Axel Wicke ⚡ nadien gemeenteverg.	> de Maranathakerk 10u30! Jeugddienst	ds Paul Sanders	ds Martine Nijveld HA	ds Axel Wicke
Statenkwartier-O Duinoord Zeeheldenbuurt Regentessekwartier-N	Maranathakerk 2e Sweelinkstraat 156	10.30	naar de Bergkerk 10u!	X	ds Erika van Gemen-den, met Bachcantate	ds Axel Wicke HD S/T ⚡	ds Axel Wicke	ds Martine Nijveld	ds Axel Wicke met de jongeren	ds Carola Dahmen Berkenwoude S/T	ds Axel Wicke	ds David Schiethart
	Noorderkerk Schuijstraat 9/11	10.00	ds Ruud Stiemer HA	X naar de Duinzichtkerk	Ronald Mulder	Commissie eredienst	ds Ruud Stiemer	ds Wim Altkink Huis ter Heide	zangdienst	ds Anneke Mooi Hoogmade	ds Ruud Stiemer	12u! ds Ruud Stiemer
Vruchtenbuurt Bohemen	Bosbeskapel Kosterstraat 5	10.00	ds Trees v. Montfoort Nieuwegein	ds Martin Koster	ds Martin Koster	ds Nico Riemersma	ds Marian Zebregs Valkenburg	ds David Schiethart	ds Nico Riemersma	ds Adri van Oudenallen	ds Marjolein den Dulk	ds Martin KosterS/T
Loosduinen Waldeck Houtwijk	Abdijkerk Willem IIIstraat 40	10.00 19.00	ds Jan Eikelboom	ds Nico Riemersma	ds Geb van Doornik Maassluis	ds Wietske Verkuil	ds Reijer de Vries Maastricht	ds Martin Koster S/T	ds Wietske Verkuil	ds Kees Buist	ds Thomas Koelewijn	* S/T
Houtwijk	Houthaghe Toon Dupuisstraat 10	10.00	ds Fokke Fennema	X	ds Thomas Koelewijn	ds Meindert Burema Alphen	ds Martin Koster	ds Paul Sanders	ds Lucia van Rouland	ds Gerardus Sipkema	ds Henk Hemstede Leiderdorp S/T	ds Thomas Koelewijn
Bouwlust Vrederust Morgenstond	Shalomkerk Vrederustlaan 96	10.00	ds Nicolle Pronk Lúbben is er weer	ds Nicolle Pronk	15u! ds Pronk: intree ds David Schiethart ⚡	ds Nicolle Pronk ⚡	ds Arnold Vroomans Delft	ds Cees Verspuij Zuidlaren S/T	ds David Schiethart	ds Dolf Tielkemeijer ⚡ Kethel	ds Wietske Verkuil	ds Nicolle PronkS/T
Scheveningen Dorp	Bethelkerk Scheveningen Jurriaan Kokstr. 173	10.00 17.00	ds Antje Groenendijk - Meindersma	ds Evert van Dalen	ds Annette Bosma Sassenheim	ds Antje Groenendijk	ds Jan Maasland HA	ds Charlotte van der Leest	ds Antje Groenendijk	* Jeugddienst	ds Jan Maasland	ds Antje Groenendijk
NB: 2e Pinksterdag !	Oude Kerk Keizerstraat 8	10.00 17.30	ds Jaap Quist X > PJulianaKrk	ds Jaap Quist	ds Jan Maasland ds Jaap Quist	ds Jaap Quist. 17u30 X; 16/5 10u ds van Vuuren	ds Theo Wegman ds Frederik van Harten	ds Jaap Quist Voorb HA 17u30 X PJK	ds Jaap Quist HA ds Quist HA en dankz	ds Wim ten Voorde 17u30 X PrJulKrk	ds Frederik van Harten ds Jan Maasland	ds AW van der Plas 17u30 > PrJulKerk
Belgisch Park Statenkwartier - W	Nieuwe Badkapel Nieuwe Parklaan 90	10.00	ds Charlotte van der Leest	ds David Schiethart	ds Jacqueline Broeyer Utr.	ds Charlotte van der Leest S/T ⚡	ds Suzan ten Heuw Zeevang	ds Nico Pronk Haaksbergen	ds * ⚡ Badkapel 100jr Nieuw	ds Charlotte van der Leest wereldmuziek ⚡	ds Lde Leeuw cant ⚡ Badkapel 100jr Nieuw	ds Jacob Korf ⚡ Badkapel 100jr Nieuw
Duindorp 16/5, 2e Pinksterdag zie OK	Prinses Julianakerk Tesselsestraat 6	10.00 17.30	ds Kees Kant Katwijk ds Jaap Quist	Arjo van der Steen *	Arjo van der Steen *	ds Frederik van Harten ds Theo Wielsma	ds Wim Scheltens Lunteren	ds Frederik van Harten dhr B van Veelen Ede	ds Frederik van Harten	ds Frederik van Harten Arjo van der Steen *	Edwin Groot Karsijn ☞ Voorber HA	2x ds Fr van Harten HA en dankzegging
Ypenburg	De Toevlucht Laan van Hoornwijk 140	10.00	ds Attie Minnema S/T	9u30 ds Gert van Herk	ds Olivier Elseman	ds Attie Minnema	ds Gert van Herk Nootdorp	ds Attie Minnema	Kees Posthumus Apeldoorn	ds Attie Minnema	ds Attie Minnema	ds Gert van Herk
Leidschenveen	De Leidraad Harriët Freezerhof 28	10.00	ds Lenie Vollebregt	X > Dorpskerk	Mario Boelen	X > Kruisheuvelkerk	ds Theo Haitjema ⚡	Petra Vossegat Zoetermeer	Mario Boelen	ds Fulco de Vries Bouwstra Jeugd ⚡	Tim van Iersel π Wateringen	Petra Vossegat

Kerken in overige categorieën

PKN-kerken voor de hele stad 2e Pinksterdag 16/5	Bethlehemkerk Laan van Meerdervoort 627	10.00 16.30	2x dr Johan Kommers uit Harderwijk mi *	9.30 ds A Vastenhoud X	ds Laurens J Vogelaar ds JvdMeiden Rijssen	ds Ad Vastenhoud ds M J Tekelenburg 16/5 10 u ds Vogelaar	ds AJ Kunz Katwijk ds Noordam Drachten	ds L J Vogelaar HD ds Cock Blenk	ds Vogelaar Voorb HA ds Ad Vastenhoud	2x ds Laurens.Jan Vogelaar HA en dankz	ds Ad Vastenhoud ds v Rump Nunspeet	ds Laurens.J Vogelaar ds RF de Wit Ermelo
	Houtstruikerk Beeklaan 535	10.30	Douwe de Roest cand Ldn	X	ds Karl van Klaveren	ds Piet Schelling > Monster	ds Karl van Klaveren	ds Alex van Ligten Sneek	ds Marthe de Vries Uitgeest	ds Karl van Klaveren	ds Engelen Hulsmans Bronovo	ds Karl van Klaveren
	Kloosterkerk Lange Voorhout 2	10.00 10.30	ds Jessa van der Vaart	ds Rienk Lanooij	ds Margreet Klokke HA	ds Rienk Lanooij ⚡ opb belijdenis	ds Margreet Klokke	ds Lanooij cantate ⚡	ds Prof Martien Brinkman VU	ds Rienk Lanooij HA ⚡	ds Alex van Ligten Sneek	ds Lanooij cantate ⚡
	Evang Lutherse Gemeente Lutherse Burgwal 9	10.15	ds Marian van der Meij HA	naar de Lukaskerk	ds Lydia Penner	ds Trinette Verhoeven gez met Lukaskerk	ds Marianne van der Meij	ds Fokke Fennema	ds Marjan Zebregs Vbg	ds Trinette Verhoeven HA	*	dr Cristina Pumplun Asd
	Eglise Wallonne Noordeinde 25	10.30	pasteur Hartman Out	X	monsieur H Ott Sainte Cène	pasteur Hartman Out	m. Joop La Grouw	pasteur Hartman Out	pasteur Hartman Out	pasteur Hartman Out Sainte Cène	pasteur Hartman Out	pasteur Karel Blei Haarlem
Overige kerken voor de hele stad	Deutsche Evang. Gemeinde Bleijenburg 5	10.30	Prädikantin Viola Heutger	X	Prädikant Ulrich Thöle	Pf Jan Mathis Konfirmation	Pfrn Susx3anne Mathis-Meuret	beide Pfarrer Familiengottesdienst	Pf Jan Mathis	X 10U30 > Deutsch Kath Gem Badhsw 35	Pfarrer Jan Mathis	Pfrn Susanne Mathis
	Doopsgezinde gemeente Paleisstraat 8	10.30	Nanne Scholtens	X	Henriëtte van Dunné	ds Esther Bijlsma	ds Jannie Nijwen- ing	Yko van der Goot	X gemeenteweek- end in Schoorl	ds Jannie Nijwen- ing	Edwin de Jong ⚡	x dienst in Oldeslo: Coos Wentholt
	Ekklesia Brouwersgr. 2-K in steeg door hek	11.00	X	X	De wereld is van iedereen	X	De wereld is van iedereen	X	X	kinderviering	X	zomerstop tot 15/8
	Evang. Broedergemeente Hernhutters Chasséstraat 1	10.00 11.00	zr Chr. Welschen Dodenherdenking	14uur zr Christine Welschen	Broedergroep	zr Chr Welschen gez heel Haaglanden	br Dyoumati Tumin	zr Welschen zangdnt	zr Chr Welschen	zr Chr Welschen	Prosisa	zr Georg.Bendt zangdst
	Haagse Dominicus Thomas Schwenckestr 30	10.30	Dag van de arbeid	X	X	Pinksteren	X	X	Mijn angst te boven	X	De schaamte voorbij	X
	Indonesisch Ned. kerk GKIN Marcuskerk Jan Luijkenln 90	13.30	dr C de Jonge	ds Roy Suriangara	ds Johannes Linandi	ds Deibby Janssens - Sahertian	ds Stanley Tjahjadi	br Adham K Satria Dienst Nuana Jawa	ds Stanley Tjahjadi	ds Yolanda Pantou	ds Maria Winckler - Huliselan	ds Johannes Linandi
	Kruispuntgemeenschap Hofzichtlaan 115	11.00	X	ds Jan Verburg Doorn	X	ds Henk Jan van Haarlem HA	X	Hans Kostert	Tomas van Driel	X	ds Chris Schreuder Maassluis HA	X
	Remonstrante kerk Ln v Meerdervoort hg 955	14.30	afsheidsdienst ds Marina Sloomans	ds Rien Lutmers	X	beide predikanten	ds Marthe de Vries Uitgeest	ds Reinhold Philipp	ds Foeke Knoppers	ds Reinhold Philipp	ds Martine Wassenaar	ds Reinhold Philipp
	Vrije Evang. Gemeente Malakkastraat 5	10.00	X	X	ds Wessel Verdonk	ds Wessel Verdonk	X	X	ds Wessel Verdonk	X	ds Wessel Verdonk	X
	GK Vrijgemaakt Duinkerkerk. str 1 Biddag 9/3 19u30 ds Francke	10.00 17.00	ds Arjen ten Brinke ds Ed Buitendijk	ds Gerrit den Broeder gez dienst mi: X	preeklezen preeklezen	ds Jasper Klapwijk ds Klaas vander Geest	ds Peter Strating ds Kim Batteau	ds Klapwijk. 16u: Bkerk Nootdorp Beljdenis & Bevest.dsArn Francke	ds Gerrit Riemer ds Jasper Klapwijk HA X	ds Jasper Klapwijk HA X	ds Jasper Klapwijk ds Arnout Francke	ds J Klapwijk HA ds Arnout Francke
Ziekenhuizen	Bronovo Ziekenhuis Bronovolaan 5	10.00	ds Peter Wilbrink	X	pastor Jan Koeleman	ds Engelen Hulsmans	drs Barbara Zwaan	ds Wilna Steenbergen	ds Engelen Hulsmans	pastor Conny Hofschreuder	ds Wilna Steenberge	ds Engelen Hulsmans
	Haga Ziekenhuis Leyweg 275	10.00	pater Bosco Beijk	X	pastor Wim Hoefman	pastor Wim Hoefman	pater Bosco Beijk	pater Bosco Beijk	pastor Wim Hoefman	pastor Wim Hoefman	pastor Wim Hoefman	ds Yvonne Schoonhoven
	MCH Westeinde Lijnbaan 32	10.00	pastor Willy Hoogendoorn ⚡	pastor Guido Schürmann ⚡	pastor Bertus Wessel ⚡	ds Irene Visser ⚡	pastor Elma Beerends ⚡	pastor Willy Hoogendoorn ⚡	pastor Guido Schürmann ⚡	pastor Elma Beerends ⚡	pastor Guido Schürmann ⚡	
	MCH Sint Antonishove Banningln 1 Leidschendam	10.30	pastor Elma Beerends	pastor Bertus Wessel ⚡	ds Irene Visser	pastor Guido Schürmann	pastor Willy Hoogendoorn	pastor Guido Schürmann ⚡	pastor Bertus Wessel	pastor Bertus Wessel ⚡	pastor Willy Hoogendoorn	pastor Bertus Wessel ⚡
Parnassia	Franciscuskerk Nic Broeckhuijsenstr 23	10.30	drs Engel Leune ⚡	X	pastor Sjf Smit	ds Mineke Kroes ⚡	pastor Mieke Speckens	pastor Rien Leidekker	pastor Babet van Atten	pastor Henk van Bokelen	pastor Nanda de Hoop ⚡	pastor Babet van Atten
	Clarakapel Rozenbottelstraat 14	10.30	ds Robert Nangu	pastor Henk van Breukelen	drs Engel Leune	pastor Nanda de Hoop ⚡	pastor Teja vd Knaap	pastor Tomas van Driel	pastor Liesbeth ter Elst ⚡	ds Mineke Kroes	pastor Sjf Smit ⚡	drs Engel Leune
dienst met doventolk	Koningkerk B. Ingenhoeslaan 4 Vbg	10.00	ds Klaas Wigboldus	X	Perronmeeting in Zoetermeer	ds Els van der Wolf	X	X	ds Els van der Wolf	Perronmeeting in Zoetermeer	ds Els van der Wolf	X

Kerken met vaste gegevens voor elke zondag

Anglican Church Arij van der Spuijweg 1 Elke zondag: 8h30 Holy Communion. 10u30 simultaneous: contemporary & modern service with HC on 2d Sunday. On 4th Sunday 10h30: both services together, with Anointing & Prayer for Healing, 17h00 Informal "Wellspring" On 1th Sunday:17h00 Choral Evensong.	American Protestant Church Esther de Boer van Rijklaan 1 9:45 am contemporary service 11:15 am traditional service	Oud-Katholieke Kerk Juffrouw Idastraat 7. Elke zo 10u eucharistie. 5/5 Hemelvaart vd Heer. 8/5 16u Vesper. 15/5 Pinksteren. Overige week- vieringen: zomerstop	Evangeliegemeente Morgenstond Exoduskerk Beresteinlaan 263 zo 10 samenkomst	Volle Evangelie Gem. Vredekerk Maartensdijklaan 126. zo 10u30 NL. za 19u Arabisch	Baptistengemeente Vier Heemskinderenstraat 91 10u samenkomst	Leger des Heils Ambachtsgaard 198 10u30samwkomst met muziekkops en zang- brigade olv Majoor Elsie Klarenbeek
				Het Apostolisch Genootschap. Loevesteinln 170 zo 9u30 samenkomst ⚡	Genootschap der Vrienden - Quakers Stadhouderslaan 8, zo 10u30 stille samenkomst	Zevende Dags Adventisten Robijnhorst 197 - op zaterdag ! 10u Bijbelstudie 11u dienst

Rooms-katholieke kerken, Nederlandstalige weekendvieringen, zie verder www.rkparochiedevierevangelisten.nl en www.rkdenhaag.nl

Taizédiensten

Centrum , Parkstr 65a, H. Jacobus Maior zo 9u NL, 10u15 Lat., 12u15 NL, 16u vespers	Schilderswijk , Hoefkade 623, H. Martha, za 19u, zo 11u	Haagse Hout , Wassenaarseweg 53, St. Paschalis Baylon, zo 11u	Bezuidenhout , Bezuidenhoutseweg 153, OLV van Goede Raad, za 17u30	Marlot , Bloklandenplein 15, Onbevekt Hart van Maria, zo 9u30	Zeeheldenbuurt , Elandstraat 194, OLV Onbevekt Ontvangen, zo 11u	Rijswijk , Sir Winston Churchilllaan 372. H.Benedictus & Bernadette, za 19u, zo 9u30	Deutsch : Badhuisweg 35a Sonntags 10.30 English : Bezuidenhoutseweg. 157 Sunday 10,00, 17.30 Français : Stoepleaan 4 Wassenaar Dim 17.00	Buurt- en kerkhuis Bethel , Thomas Schwenckestraat 30 elke maandag 19.30u Taizéavondgebed Zorgvlietkerk Prins Mauritslaan 10 elke vrijdag 20u Taizéavondgebed Elandstraatkerk elke 1e zaterdag vd maand 19.30u Taizéviering Koningkerk Voorburg elke 2e zaterdag vd maand 19u30 Taizéviering
Doordeweekse diensten: ■ Aandachtscentrum Schoolstraat 18 di t/m vr 13 u stilteviering ■ Kloosterkerk elke wo 19.45 u vesperviering ■ Evangelisch Lutherse Kerk elke wo 12.45 -13 u middaggebed								

Symbolen: ⚡ met cantorij, muziek etc; X geen dienst; * geen opgave ontvangen; ☞ voorganger met preekconsent; ✘ kerkelijk werker; ⚡ proponent (ds i.o.) ☞ missionair pionier

Psalm 23

Jè wrèf me hauf in met majau

Psalm 23 is een van de bekendste psalmen. 'De Heer is mijn herder'. Een parafrese in het Haags zou er zo uit kunnen zien.

De Heâh is mèn pesaunleke bevèligâh,
hè laat nevâh nauit niks voor me achtâh.
Hè laat me meure innut Zûidâhparrek
hè doet me optiefe naah de Watâhpagtê
hè geif me pâhwâh
en sleuâht me auvâh die mauie breje betonpade van
wethâhwâh Reivis innut Scheiveningse Bos.
Laat 'ie fèn zèn!
Al mot ik doâh de tremtunnel
mèn krèg je nie op de kas
want jè ben bè mè,
met jâh navigasietomtom op me skoetâh
scheuâh ik zelluffs midde in de nach desnoods
naah Zoetâhmeâh.
Jè vraag me te nasse
gewaun tewèl Van Aagtse toekèk.
Jè wrèf me hauf in met majau,
me blikkie Hèneke klots alle kante op.
Mauie wève en braudjes beschûitstûtâh
legge voâh ut oprape,
ik kom tellekes weâh trug in ut Vreiduspalès van de Heâh
tot ik mettun tùin op me bùik achtâh de kerrek leg.

Toegangshek voor het Vredespaleis.

Nieuwe Bijbelvertaling

Alle dagen geluk en genade

Psalm 23.
De HEER is mijn herder,
het ontbreekt mij aan niets.
Hij laat mij rusten in groene weiden
en voert mij naar vredig water,
hij brengt mij behouden terug,
en leidt mij langs veilige paden
tot eer van zijn naam.
Al gaat mijn weg
door een donker dal,
ik vrees geen gevaar,
want u bent bij mij,
uw stok en uw staf,
zij geven mij moed.
U nodigt mij aan tafel
voor het oog van de vijand,
u zalft mijn hoofd met olie,
mijn beker vloeit over.
Geluk en genade volgen mij
alle dagen van mijn leven,
ik keer terug» in het huis van de HEER
tot in lengte van dagen.

Nieuwe Bijbelvertaling

Ze hebben geen wijn meer

Johannes 2.
1 Op de derde dag was er een bruiloft
in Kana, in Galilea. De moeder van Je-
zus was er, 2 en ook Jezus en zijn leer-
lingen waren op de bruiloft uitgenodigd.
3 Toen de wijn bijna op was, zei
de moeder van Jezus tegen hem: 'Ze
hebben geen wijn meer.' 4 'Wat wilt u
van me?' zei Jezus. 'Mijn tijd is nog
niet gekomen.' 5 Daarop sprak zijn
moeder de bedienden aan: 'Doe maar
wat hij jullie zegt, wat het ook is.' 6 Nu
stonden daar voor het Joodse reinigings-
ritueel zes stenen watervaten,
elk met een inhoud van twee à drie
metre. 7 Jezus zei tegen de bedien-
den: 'Vul de vaten met water.' Ze vul-
den ze tot de rand. 8 Toen zei hij:
'Schep er nu wat uit, en breng dat naar
de ceremoniemeester.' Dat deden ze. 9
En toen de ceremoniemeester het wa-
ter dat wijn geworden was, proefde –
hij wist niet waar die vandaan kwam,
maar de bedienden die het water ge-
schept hadden wisten het wel – riep
hij de bruidegom 10 en zei tegen hem:
'Iedereen zet zijn gasten eerst de goe-
de wijn voor en als ze dronken zijn de
minder goede. Maar u hebt de beste
wijn tot nu bewaard!' 11 Dit heeft Jezus
in Kana, in Galilea, gedaan als eerste
wonderteken; hij toonde zo zijn groot-
heid en zijn leerlingen geloofden in hem.

ene en dan het andere boek ter hand
wordt genomen. Voor de kinderdien-
sten van de Duinzichtkerk kijkt dia-
ken Niek de Graaf op het leesrooster
van 'Kind op zondag' welk verhaal
aan de beurt is en welke kinderen er
komen. 'We veronderstellen soms te
makkelijk dat bepaalde kennis bij hen
aanwezig is. Je kunt de BGT gebruik-
en om nieuwsgierigheid op te wek-
ken.'

'De teksten zijn rauw en direct'

Terug naar de boekhandel, waar ook
nog een opvallende Straatbijbel ligt in
drie delen: *De torrie van Mattie*, *Genesis
en David (Greatest hits & Misses)*. Straat-
pastores halen soms een partij van
tweintig stuks op om uit de delen. De
teksten zijn rauw en direct. Johannes
de Doper heet Johnnyboy: 'Maak een
U-turn, want een nieuwe wereld is op
komst. Jullie lopen op de verkeerde
weg, peeps.'
Dominee Peter Strating vindt het wel
verfrissend. 'Dat is dus een ander
woord voor bekering. Een U-turn, daar
gaat het toch om met Pinksteren?'

HANS HEMMES

Leeswijzer plat Haags

LEESWIJZER Bij het parafresen van de bijbelteksten in het Haags, is rekening gehouden met het Haagse taaleigen zoals dat in *Ut nieuwe groen-geile boekie* staat opgetekend. Deze Haagse taalwijzer is geschreven door Sjaak Bral, Marnix Rueb (de geestelijke vader van Haagse Harry) en zijn broer Robert-Jan Rueb. We zetten een paar taalmerken op een rijtje.

Als ergens geen woord of uitdrukking voor bestaat, verzint de Hagenees er gewoon eentje. De Hagenees houdt verder van opzettelijke versprekingen en voegt graag twee uitdrukkingen samen tot één nieuwe. Schelden hoort erbij. 'Wanneer u zich in een conversatie met een Hagenees niet iedere twee, drie minuten eventjes laat gaan, wordt u beslist niet voor vol aangezien', aldus het genoemde boekje. Krachttermen worden nog extra kracht bijgezet door toevoeging van intieme lichaamsdelen. Sowieso heeft de Hagenees een preoccupatie met alles wat zich onder de gordel bevindt. Het Haagse repertoire is doorspekt van ziektes (vaak als voorvoegsel) en vloeken. *Kankâh* klinkt 'lekker' in het Haags en is dan ook de meest voorkomende ziekte. Omdat wij de lezers echter niet onnodig willen confronteren met deze nare aandoening, hebben we voor meer uitgestorven ziektes gekozen. Ook bijbel-gerelateerde vloeken leken ons niet zo'n goed idee. Haags taalgebruik is agressief. En creatief, als de spreker niet geïnteresseerd is in zijn/haar gesprekspartner. En tot slot: vaak gebaseerd op een gezonde dosis humor.

COLOFON

KERK IN DEN HAAG MAANDBLAD
WWW.KERKINDENHAAG.NL WEBSITE

Mei/juni 2016, jaargang 19, nr. 186

Uitgave van de Protestantse Gemeente te 's-Gravenhage, de Evangelisch-Lutherse Gemeente Den Haag, de Gereformeerde Kerk van 's-Gravenhage-Oost en de Rooms-Katholieke parochies Maria Sterre der Zee en De Vier Evangelisten.

Contact:
redactie@kerkinderhaag.nl
Tel. 06 30 16 48 20
Parkstraat 32, 2514 JK Den Haag

Hoofdredacteur: Jan Goossensen
Eindredacteur: Robert Reijns

Redactie: Margot C. Berends (tekstredacteur), Rob van Essen, Hans Hemmes, Bas Kromhout, Rienk Lanooy, Claartje Vinkesteijn, Irna van der Wekke, Marijke Witteman.

Redactionele medewerkers: Henk Baars (Stek), Jaap van den Berg (kerkdiensten), Jan Eijken, Paul Schott, Margriet Quarles van Ufford (PGG).

Overige medewerkers: Rogier Chang (fotografie), Eric van den Berg (website), Pieter van Schouwenburg (vormgeving).
Druk: Opmeer Drukkerij bv.

ADVERTENTIES:
WWW.KERKINDENHAAG.NL
E-MAIL: INFO@KERKINDENHAAG.NL
TEL. KANTOORUREN: 06 123 130 53.

Los postabonnement:
€ 19,50 per kalenderjaar (10 nummers).
Opgave: info@kerkinderhaag.nl
Giften: IBAN NL35 INGB 0007 7749 10

FOTO MARGOT C. BERENDS

De bruiloft in Kana

Die vate ware toch leig?

D'r was eins 'n brùilof. D'r was flink gezaupe en d'r was gein wèn meâh. De moedâh van Jezus zè teige 'm: 'Wat motte we nâh zondâh wèn? D'r is geen reit an as we nie kenne blève inneme.'
Jezus zè: 'En ik kennie naah Albâht Hèn of de GalleGall want 'r rêdt gein nachbus. En wèn râhse bè de bure magnie van me vadâh.'
Hè bedach 'n lis. Hè zè teige de aubâh: 'Hei broeâh, pleuâh jè 's gâh die watâhvate vol dûinwatâh!' Dat deit 'ie.
'En nâh met de hele reut naah de ceremauniemeestâh.' Die nam me dâh 'n teringslok. 'Kankâhjantje', riepje verbaas. 'Zet je me nâh te zèkûh!? Die vate ware toch leig? Hoe heb jè dat geflik, Jezus? Joh, val in drieje!
Eâhs wâh niemand gelaue dat Jezus nie naah de nachwinkel om de hoek was gelaue. Of dattie ff met ze maubiele lulèzah't Gâhwe Hauf of de Haagse Bieâhlèn had gevraagd om hullep.
Ech wel, 't was gewaun 'n wondâh. En iedereen begon te roepe dat ze Jezus wilde hebbe as nieuwe nachburregemeistâh van De Haag.

Bijbel in Gewone Taal en Straatbijbel

'Maak een U-turn, een nieuwe wereld is op komst'

REPORTAGE Heeft de Bijbel in Gewone Taal het evangelie dichterbij gebracht? En de Straatbijbel? *Kerk in Den Haag* deed een klein veldonderzoek. Hoe de nieuwe vertalingen nieuwsgierigheid opwekken.

BIJ ICHTUSBOEKHANDEL Pelgrim aan de Korte Poten wordt de plank met Bijbels in Gewone Taal (BGT) langzamerhand te krap. Er komen steeds nieuwe edities bij: een witte trouwbijbel en *Voor jou*. Daarin staan korte verhalen en opdrachten voor kinderen naar aanleiding van een

'Lezers zijn niet meer afhankelijk van mijn uitleg'

bijbeltekst. Bij het boek Esther bijvoorbeeld vragen over angst. 'Beeld je angsten uit in een dans.' Bij de Psalmen kun je opschrijven hoe je iemand dankt. *De Bijbel in Gewone Taal* is een van de meest verkochte boeken bij Pelgrim. 'Veel scholen bestellen het als af-

scheidscadeau voor de achtstegroepen die naar de middelbare school gaan', zegt verkoper Andre Vellekoop. De BGT is verder een uitkomst voor doven, weet hij door de opleiding die hij volgt. 'De beeldende woorden sluiten goed aan bij gebarentaal en zijn voor doven dus makkelijk te begrijpen.'

Verrassend

Doel van de vertaling was om de oude, lastige teksten toegankelijk te maken voor een breed publiek. Die opzet is geslaagd, blijkt ook uit een kleine rondgang in 'het veld'. 'God spreekt mensen aan in gewone taal. Het is verrassend makkelijk te begrijpen.' Dat zegt dominee Peter Strating van de Havenkerk uit de Schilderswijk. Hij zat in een proefleesgroep die commentaar mocht geven op teksten van de BGT en was zo betrokken bij de voorbereiding van het megaproject. In zijn wijk zijn veel laaggeletterden en mensen die Nederlands als tweede taal hebben. 'Voor hen is het een uitkomst. Ik merk het wekelijks bij de bijbelstudie. Mensen kunnen zelf vanuit de bijbel praten en zijn niet meer af-

De bijbels in 'gewone taal' vinden gretig aftrek bij boekhandel Pelgrim.

hankelijk van mijn uitleg. Dat gaat veel sneller. Anders moet je eerst lang praten over wat er nou eigenlijk staat. Het is een vertaling met weinig woorden en veel beeldspraak is al uitgelegd.'
Hij gaf onlangs aan een echtpaar de *Trouwbijbel* cadeau, de vrouw was analfabeet. 'Ik gaf de man de opdracht om het aan haar voor te lezen. Ben benieuwd of hij dat doet.'

Schoonheid

Ook de pioniers van Laak hebben goede ervaringen met de BGT. Het boek wordt vaak gebruikt, naast de Nieuwe Bijbelvertaling. Pionier Petra de Nooy: 'Het leest veel sneller, maar voor sommige gelegenheden schiet het tekort. Dan mis je de schoonheid van de oude teksten.'
Je hoort in meer kerken dat soms het

Het paradijsverhaal

Tering, die appels zien dâh lekkâh ùit, niet te wènag

Die glupau vannun slang zè teige Eiva: 'Hei muts! Zal tochnie waah weize dat god heb vebaude te nasse van de baume hierau in de Palèstün?!'

De vrâh zè: 'Nâh tiefuslèjâh, we mauge ech wel van de baume knagûh. Maah nevah nauit gein lekkâhs van die baum ùit ut midde van de tûin. Daah mauge we met onze paute nevâh nooit nie ankaume! Andâhs legge we binne no tèm de worreme te voere!'

'Bekèk ut lekkâh', zè de slang. 'Zekâhs te weite van nie! Pleuâht nâh un end op! Kom op dan, lekkâh nasse die zau! Daah wogt je blè en wès en lekkâh bèdehand van!'

'Tering, die appels zien dâh lekkâh ùit, niet te wènag. Ik leg me daah an de geiuhongâh', dach de vrâh. 'Ken mèn ut verrotte, ut interesseâht me gein moeâh, ik neimp d'r éin.'

En ze gaf die piegem van dâh d'r auk ein. Hè dâwde 'm gelèk ze vreitschuâh in.

Maah krèg nâh niks, de situwasie groeide volkaume ùit de klâhwe. 'Joh, je staat in je blaute slurref', zè Eiva teige Adam. 'En jè dan?', rieptie. 'ik ziet un eigel mettun aupe ruggetsje!'

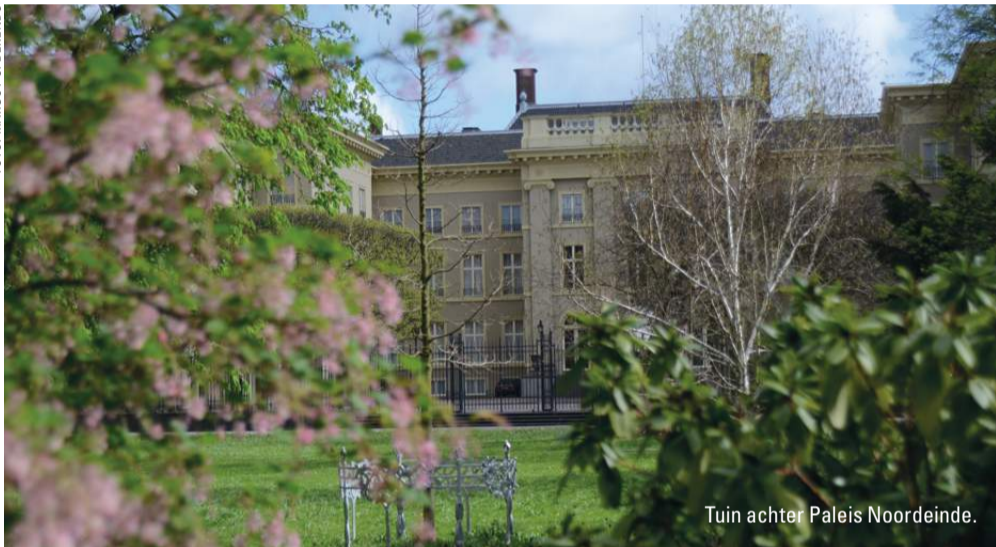
Gâh ging ut naah ut Haags Maudehûis om un stel treinspakke weg te snaaie.

De Heâh was errag vedrietag.

Hè zè teige de slang: 'Engnek, je heile leive zal je innut stof legge bètel!'

En teige de vrâh: 'Teringwèf, jè zal verrekke van de pèn als je leg te bigge en je zal voâh altèd krûipe voâh je gauzâh!'

En teige die galbak vannun Adam: 'Héi grafbek, krèg un hagtvezakking!'

Tuin achter Paleis Noordeinde.

Nieuwe Bijbelvertaling

Ik hoorde u in de tuin en werd bang

Genesis 3.

Van alle in het wild levende dieren die God, de HEER, gemaakt had, was de slang het sluwst. Dit dier vroeg aan de vrouw: 'Is het waar dat God gezegd heeft dat jullie van geen enkele boom in de tuin mogen eten?' 2 'We mogen de vruchten van alle bomen eten,' antwoordde de vrouw, 3 'behalve die van de boom in het midden van de tuin. God heeft ons verboden van de vruchten van die boom te eten of ze zelfs maar aan te raken; doen we dat toch, dan zullen we sterven.' 4 'Jullie zullen helemaal niet sterven,' zei de slang. 'Integendeel, God weet dat jullie de ogen zullen opengaan zodra je daarvan eet, dat jullie dan als goden zullen zijn en kennis zullen hebben van goed en kwaad.'

6 De vrouw keek naar de boom. Zijn vruchten zagen er heerlijk uit, ze waren een lust voor het oog, en ze vond het aanlokkelijk dat de boom haar wijsheid zou schenken. Ze plukte een paar vruchten en at ervan. Ze gaf ook wat aan haar man, die bij haar was, en ook hij at ervan. 7 Toen gingen hun beiden de ogen open en merkten ze dat ze naakt waren. Daarom regen ze vijgenbladeren aan elkaar en maakten er lendenschorten van.

8 Toen de mens en zijn vrouw God, de HEER, in de koelte van de avondwind door de tuin hoorden wandelen, verborgen zij zich voor hem tussen de bomen. 9 Maar God, de HEER, riep de mens: 'Waar ben je?' 10 Hij antwoordde: 'Ik hoorde u in de tuin en werd bang omdat ik naakt ben; daarom verborg ik me.' 11 'Wie heeft je verteld dat je naakt bent? Heb je soms gegeten van de boom waarvan ik je verboden had te eten?' 12 De mens antwoordde: 'De vrouw die u hebt gemaakt om mij terzijde te staan, heeft mij vruchten van de boom gegeven en toen heb ik ervan gegeten.' 13 'Waarom heb je dat gedaan?' vroeg God, de HEER, aan de vrouw. En zij antwoordde: 'De slang heeft me misleid en toen heb ik ervan gegeten.'

(...) 16 Tegen de vrouw zei hij: 'Je zwangerschap maak ik tot een zware last, zwoegen zul je als je baart. Je zult je man begeren, en hij zal over je heersen.' 17 Tegen de mens zei hij: 'Je hebt geluisterd naar je vrouw, gegeten van de boom die ik je had verboden. Vervloekt is de akker om wat jij hebt gedaan, zwoegen zul je om ervan te eten, je hele leven lang.'

Torenbouw van Babel

Die tore steik met kop en schautel auveral bauve ùit

De mense zèje: 'Kommop, we bakke blokke van klè en we bâwe 'n stad. En we make un torûh. Un soâhtement van Haagse tore, hagstikke haug, nog haugâh as't èspelès en 't strèkèzâh bè mekaah. Die tore steik met kop en schautel auveral bauve ùit. En dan wogde we lekkâh belangrèk en kenne we naas onze nèkies laupe, vanweige dat we zau ùitgenas zèn.

Maah de Heâh zè: 'Dachutnie! Éin vollek dat dezellufde taal spreik, die krège veil te veil mach. Ik heb lievâh 'n multauraciale sameleiving, zeg maah zauas de Schildâhswèk. Lekkâh langs mekaah hein lulle, zauas'n parelsnoeâhgluif ùit ut Beneuâhdehâht die op de Haagse Magt om 'n taah van Mèson Keldâh vraag. Ze vestaan gein ene moeâh van mekaah en iedereen blèf lekkâh in ze ège wèk waune.'

Nieuwe Bijbelvertaling

Zo komt het dat die stad Babel heet

Genesis 11.

1 Ooit werd er op de hele aarde één enkele taal gesproken. 2 Toen de mensen in oostelijke richting trokken, kwamen ze in Sinear bij een vlakte, en daar vestigden ze zich. 3 Ze zeiden tegen elkaar: 'Laten we van klei blokken vormen en die goed bakken in het vuur.' De kleiblokken gebruikten ze als stenen, en aardpek als specie. 4 Ze zeiden: 'Laten we een stad bouwen met een toren een soortement van haagse tore die tot in de hemel reikt. Dat zal ons beroemd maken, en dan zullen we niet over de hele aarde verspreid raken.' 5 Maar toen daalde de HEER af om te kijken naar de stad en de toren die de mensen aan het bouwen waren. 6 Dit is één volk en ze spreken allemaal een en dezelfde taal, dacht de HEER, en wat ze nu doen is nog maar het begin. Alles wat ze verder nog van plan zijn, ligt nu binnen hun bereik. 7 Laten wij naar hen toe gaan en spraakverwarring onder hen teweegbrengen, zodat ze elkaar niet meer verstaan. 8 De HEER verspreidde hen van daar over de hele aarde, en de bouw van de stad werd gestaakt. 9 Zo komt het dat die stad Babel heet, want daar bracht de HEER verwarring in de taal die op de hele aarde gesproken werd, en van daar verspreidde hij de mensen over de hele aarde.

Verbindend communiceren in Doopsgezinde kerk

Communiceren met toenadering als doel is in verhitte situaties lang niet altijd gemakkelijk. In aanloop van de Vredesweek houdt de Doopsgezinde kerk twee cursussen over 'verbindend of gewelddoos communiceren'. De onderwerpen: 'compassie' en 'het sandwichmodel'.

ZONDAG 22 MEI EN 26 JUNI, 15-17 UUR.

'Het Strijkijzer', Rijkswijkseplein.

advertentie

JOHAN WASSENAAR
VOETBEDDEN-OP-MAAT EN SCHOENEN

Prins Hendrikstraat 132 2518 HX Den Haag 070 363 75 19
info@johanwassenaar.nl www.johanwassenaar.nl

COLUMN

PRACHT, PRAAL EN PLEURIS

Op de ochtend dat de twee Haagse parochies samen nadachten over hun toekomst in 2025 – pers was niet welkom – stapte ondergetekende de Elandstraatkerk binnen. Achterin de kerk zit koster Bertus.

Hij legt z'n boterham op de krant en staat op. 'Jij bent net een kat: ik jou maar zoeken in alle hoeken en gaten van de kerk, kom je uiteindelijk zelf mijn kant op. Malle gozer ben jij!' Had Bertus, hier al bijna 55 jaar koster, niet graag bij het symposium willen zijn? 'Er vallen vast mooie woorden, maar die raken de Hagenaars en toeristen niet die vandaag gesloten kerkdeuren voorbijlopen. Wat deed Jezus nadat-ie dood was, toen z'n volgelingen zaten te bakkeleien over de toekomst? Hij beraamde tijdens z'n pinksterverschijning echt geen studiedag over mooie dromen. Waar-ie

eerder mee kwam, was: "Sodem... Ga de hort op voor de ander!". Wees open, wees kerk toe naar buiten. Die studiedag had hier gehouden kunnen worden. Een paar mensen blijven buiten om voorbijgangers naar binnen te praten en rond te leiden. In de kerkbanken bidden pastores voor lief en tegen leed. Hier aan tafel geven we tekst en uitleg over de sacramenten bij een bakkie. Of glaasje.' Rechts voorin de kerk giet een chique man een flesje vol.

'Dat is wijwater. Wodka is er niets bij. Sommigen zijn eraan verslaafd, het heeft wonderlijke bijwerkingen. Soms smeek ik: alsjeblieft, drink het met mate en alleen volgens recept.' Een man van middelbare leeftijd stapte op ons af. Henk. 'Ik kom hier vaak voor een babbel, maar geloven doe ik niet meer. Heb ik te veel penarie voor gehad. God was er niet toen ik

hem zocht. Laatst nog stak ik een kaarsje aan voor m'n zieke poes. Toch stierf m'n liefje genadeloos.'

Bertus: 'Of juist vredig. Je bent niet om een spuitje hoeven gaan.'

Er volgen gesprekken over levensbeëindiging en dementie, multiculturele ergernissen en de vluchtelingencrisis. Vragen, wensen, soms een antwoord; gebeden tussen mensen. Totdat een Surinaams stel dichtbij het altaar plaatsneemt. Nieuwsgierig turen ze in de rondte. 'Goeiemorguh! Hier al eens eerder geweest?', vraagt Bertus.

'Nee... we zijn niks', antwoordt de vrouw wat verlegen. 'We hebben geen geloof', preciseert de man. Bertus: 'Nou, da's ook geen blijde boodschap. Maar je bent toch mens? En waarmee jullie je nu vasthouden...zijn dat geen twee handen vol liefde? Ik kan het natuurlijk niet zien, maar wil

het graag geloven: dat iets van dat goddelijke liefdesvirus jullie keihard te pakken heeft.' Zo begon op die dag een lang gesprek. Het stel keert sindsdien regelmatig terug naar deze kerk, zoals velen na een doordeweekse inloop vaste bezoeker zijn geworden.

Bertus: 'Een kerk kan een drukke markt van vraag en aanbod worden als je simpelweg tijd voor elkaar wilt maken. Investeer je tijd verstandig en je krijgt daar het driedubbele voor terug. Geïnteresseerden in de kerk te over. Ze moeten alleen aangesproken worden...met een taal die ze begrijpen. Soms legt de heilige Geest gelukkig wat woorden in m'n mond over het leven en de kerk. Da's geen gunst voor vrome lui hoor. Ieders hart zit er vol mee – *pracht, praal en pleuris* – en vroeg of laat wil ieder dat delen.'

ROBERT REIJNS